

ఆంధ్రప్రదేశ్

312263

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭ }
Vol 17 }

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ జూన్ నెల 13-వ తేది గురువారము

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ పక్ష

సంచిక ౬౦
No 60

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత
పత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారవోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి ముష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

సంచభాష చీటి చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని శబ్దంతో నహా నీనా 1-కి 0-10-0
దజిక్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

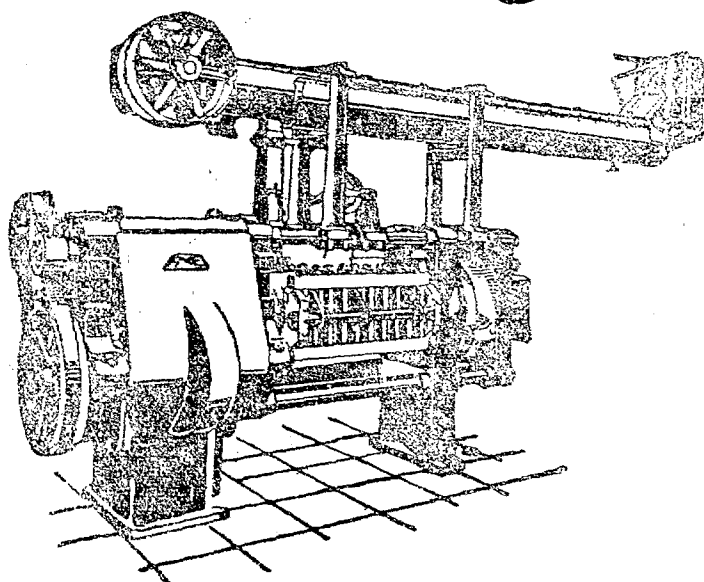
ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

109, ఫ్రేరింగ్స్, పోస్ట్, బాంబాయి.

ఆ యి ల్ మి ల్ల యం త్రి ము లు

సెల్లయినాడు:—

VOLKART
ENGINEERS

ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు

ప్రదర్శనశాలలు బెజవాడలో కూడా గలవి.

నేషనల్ ఇండియన్
లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్

నూతనముగా ఏర్పరచుకొన్న రెజిస్ట్రేషన్ లాభములను పద్ధతి
నూటికి నలుబదివంతున తిరిగి యిచ్చునట్లు
యొక్కవివరములు

యీ దిగువవారికి వ్రాసి కనుగొనుడు.

హిందూ దేశములో యిట్టి లాభములను చూపు
కంపెనీ యిదితప్ప మరియొకటిలేదని నమ్ముచున్నా
మని స్టేట్స్ మెన్ పేషరువారు 15-2-28 తేదీన
ప్రచురించెయ్యన్నారు.

వివరములకు యీ వివరము వ్రాయును.

82-1

వి. కె. చెట్టి,

కెంబ్రేజ్ మద్రాసు.

ఫోను నెం. 2420

హోమ్ ల్యాండ్ నెం. 150

చీఫ్ ఏజెంట్:—టి. వి. రాఘవయ్య,

నార్తర్న్ సర్కిల్స్, బెజవాడ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును సురించిన ర్ ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ 1-0-0; పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0; ప్రశ్న వ్రాయు కాల
మును తెలుపవలెను.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

చంద్రా నర్సరీతోటలు- సేలం జంక్షన్

మామిడిపండ్లు, ఇంగ్లీషు మాతాగాయలు మార్కెటుధర
సకారము పంపబడును. మామిడిచెట్లు, ఇతర ఫలవృక్షములు,
కోటనులు, ఇంగ్లీషు, స్వదేశీ మాతాకాయల పూలవిత్తనములు
కొత్తవిగా ఉన్నవి. క్యాటలాగు పంపుదుము.

Chandra Nursery P O Salem Junction

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు

సండుక్యాలికోబైండు ఫెదర్ వైటు కాగితములు

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము,

ధర రు 2 8

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

బంగారువెండివగైరా ఏలం నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములలో 1929 వ సం॥ మార్చి నెల మొదలు 1929 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీదిగున కనుపరచినవాటిని 1929 వ సం॥ జూన్ నెల 17 వ తేది సోమవారం పగలు 12 గంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ॥ 100-0-0 యలు ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రువు సాదరైన తేది లాగాయతు 30 దినము లలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియెడల వాయిదా మీరినతేది లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను, అమానత్తులో పుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1 కి లాటు 1 కి రూ॥ 2 యలు రెండురూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుతప్పినయెడల స॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమప్రకారం అనల్ సవాలుదారు వద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధరా 1 కి 30 తులవతున తు 2900
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 6
- (3) వెండి ధరాకు 1000 తులములు వంతున 1665
- (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు
- (5) హలీరూపాయలు రు॥ 5695
- (6) తేగడరూపాయలు ధరాకు 1000 వం॥ రు॥ 2280
- (7) తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా రు॥ 490
- (8) తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 2925
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు ఒకలాటుగా శేర్లు 455

(సం) రామచంద్ర దాసుజీ,

97

విచారణకర్తలవారు.

10-6-29.

సీడెడ్ జిల్లాలకు, మైద్రాబాదునకు (డక్కను) నకు అనుభవశాలులైన బ్రాంచి సెక్రెటరీలు కావలెను. వేతనము 150-10-200-20-400

తగినంత సామర్థ్యం కట్ట లేనివారు, వ్యాపార మంతగా చేయలేనివారు దరఖాస్తు చేయ నవసరము లేదు.

నిజముగా సామర్థ్యము గలవారలకు మంచి వేతన మివ్వబడును.

తెలుగు జిల్లా లన్నిటిలోను జిల్లా ఏజెంట్లు, చీఫ్ ఏజెంట్లు కావలెను.

జీతం, కమిషన్ లేక రెండును యివ్వబడును. ప్రాబల్యము గల వర్తకపుకంపెనీలకు ఎక్కువ పలుకుబడి గలవారలకు ప్రాధాన్య మివ్వబడును.

వివరములకు:—బి.నరసింహం, మేనేజరు, వీనస్, అస్సూరెన్సు బ్యాంకు లిమిటెడ్, డిల్లీ, మకాం, గుంటూరు.

దౌష్ట్యము

గాంధీమహాత్ముని లేఖ

భారతదేశమునం దంతటను తగిన కారణమును చివరకు అనుమానమైనను లేకుండనే నిర్దోషులును మర్యాదగలవారు నగు పెక్కు-మంది దేశీయుల యిండ్లను తణిఖీచేయుటయును వారికి శృంఖలనములను తగిలించుటయును విచ్ఛలవిడిగా జరుగుచుండినను చాల విఖ్యాతమగు మోడరను రిప్రొజెంటేటివ్ కాలయమును తత్ప్రతికా సంపాదకులును సుప్రసిద్ధులు నగు శ్రీయుతులు రామానంద భట్టిగారి గృహమునుగూడ సోదాచేయుటకు పోలీసువారు సాహసించెదరని నేను కలనైన తలచి యుండలేదు. గాన నాకీ వర్తమానము తెలిసినవెంటనే వివరములను తెలియగోరుచు నేను శ్రీయుత రామానందభట్టిగారికి తంతివార్త నంపితిని. వారు నాకు వ్రాసిన లేఖ నీదినవను ప్రకటించితిని.

“డాక్టరు టి.జే. సంజర్లండుగారు వ్రాసిన “ఇండియా యిన్ బాండ్స్” మొదలైన ప్రీడము” అను గ్రంథమునుగూర్చి నాయుంటిని సోదాచుచుటకు ఒక (బెంగాలీ) పోలీసు యుద్యోగి వచ్చియున్నాడని గతనెల 4 వ తేదీని (24-5-29) పగలు 11½ గంటలకు కార్యాలయమునుండి యింటికి నేను రాగానే నాచెండ్లకు కుమారుడు నాకెరిగించెను. నేను భవానీపూరు (2-1 టవును) వెండు రోడ్డు) లో ఒకయింటి నద్దెను పుచ్చుకొని అచట నివసించుచున్నాను. భవానీపూరుకు అయిదుమైళ్లదూరమున నున్న ఆవురు సమ్యక్ల రోడ్డులో 91 వ నంబరు యింటి నద్దెనుపుచ్చుకొని అచట ముద్రకాలయమును నెలకొల్పితిని.

నాయుంటిని సోదాచుచుట కొకపోలీసు యుద్యోగి వచ్చియున్నాడని నాకుమారుడు తెలుపగానే నేను వీధి వసారా

లోనికి వెళ్ళితిని. అచట నొకవ్యక్తి మామూలు దుస్తులనే ధరించి ఒక కుర్చీలో కూర్చునియుండెను. అతని వెంట వచ్చిన కనిష్ఠే బు లిద్దరును పోలీసు దుస్తులను ధరించియే యుండిరి. గానీ వారు నాయుంటికి కొంతదూరము గానే నిలచియుండిరి. మీవద్ద యిండియా యిన్ బాండ్స్ అనుగ్రంథముయొక్క- ముద్రిత-అముద్రితప్రతు లేమైన నున్నవా? దానినిగూర్చి మీకు గ్రంథకర్త వ్రాసినపు త్రుములు వ్యాపార ఖరారునామా మున్నగున వేమైననున్నవా? అని ఆయుద్యోగి నన్నడిగెను. నాయుంట నొక ముద్రిత ప్రతి మాత్రమేయుండగా దానిని అమెరికా కూర్పులకు పైపుచేయబడిన రెండుప్రతులను, విక్రయించబడిన పుస్తకముల వెలలో 100 కి 25 వంతున నేను సంజర్లండుగారి కిచ్చుపద్ధతిని ఆయన సంతకముచేసి నాకు వ్రాసియిచ్చిన కరారునామాను, దానితో నతడు నాకు వ్రాసినలేఖనుగూడ నేనాయుద్యోగి కిచ్చితిని. అముద్రితప్రతితో గూడ రవీంద్రబాబు ఆగ్రంథమును గూర్చి యొసంగిన అభిప్రాయము గల లేఖయును మరొకొన్ని లేఖలును కలిపి కట్ట కట్టబడియుండెను. ఆ లేఖలను గూడ నాయుద్యోగి చదివెనుగాని వాని నతడు తీసుకొనిపోలేదు. పిమ్మట తాను తీసుకొనిపోదలచిన పత్రముల జాబితా నతడు సిద్ధపరచి దానిమీద నిద్దరుపౌరులచే సాక్షిసంతకములు చేయించి దానిప్రతిని (కార్బనుకాపీ) నాకిచ్చి వెడలిపోయెను. అతడు చూపించిన వారంటులో నాయుంటిని సోదాచుచుటకుమాత్రమే అతని కధికార మియ్యబడినటులున్నది. అతడు కడవరకును చాల సౌజన్యముతోనే ప్రవర్తించెను.

ఈలోగా మరియొక (బెంగాలీ) పోలీసుయుద్యోగి నా ముద్రకాలయమునకును, కార్యాలయమునకు వెళ్లినందున అతడవటికివచ్చెనని అచటియుద్యోగులు 12 గంటలు కానుండగా నాకు తెలిసినంతలో తెలిసిరి. అతడు చూపించిన వారంటులో

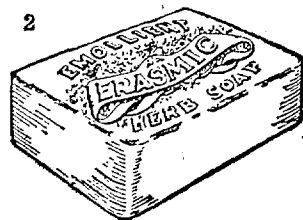
ఈసబ్బును వాడుకున్నచో సహజసౌందర్యముగల స్త్రీగూడ యితరుల నాకర్షింపజాలనిదే యగును. దీనిని నిత్యమును వాడుచున్నచో సామాన్యసౌందర్యముగల యువతియైనను ప్రజల ప్రశంస నధికముగా బడయగలుగును. స్త్రీలు సౌందర్యమునకు ముద్దు లొలుకు మొగమే ముఖ్యలక్షణము.

Let ఇది చర్మమునకు ప్రకాశమును మృదుత్వమును స్వేచ్ఛ తగుగూడ యెల్లప్పుడును కలిగించును. అతిమనోహర

ERASMIC HERB SOAP

మైన ఈసబ్బునే యెల్లప్పుడు వాడుడు. ఇది చర్మరంధ్రములను శుభ్రపరుచుటయేగాక చర్మములోని టిన్యూలకు పుష్టినిగూడ కలిగించును. యవ్వన సహజముగ సౌకుమార్యము పోకుండనిది కాపాడును. చర్మమునకు మృదుత్వమును కలిగించును. దీనిని వాడుటవలనచర్మము యెల్లప్పుడును మృదువుగను సుందరముగను యుండును.

Made in England by the Manufacturers of the famous Erasmic Toilet Specialties

కార్యాలయమును సోదాచూచుటకును, ఆగ్రంథమునకు ముద్రాపకుడును ప్రకాశకుడు నగు సజనికాంతదాసు, బి. ఎన్. సి. గారిని అరెస్టు చేయుటకును గూడ నధికార మియ్యబడెను. నాకార్యాలయమును ముద్రణాలయమును అరెస్టు సోదాచేసి కెండ్లవూర్పు 42 ము ద్రిత ప్రశులను, మొదటివూర్పు ఒక ముద్రితప్రతిని ఒక అముద్రితప్రతిని, కొన్ని కామమెమోలను ఆగ్రంథములు వికయింపడి బి. పి. ద్వారా పంపబడెనని చూపుట కారధారణములగు మరికొన్ని పత్రములను ఆ యుద్యోగి తీసుకొనిపోయెను. దాసుగారినిగూడ నాకార్యాలయమునందే ఆయుద్యోగి అరెస్టుచేసెనుగాని అతనిచేత 1000 రూపాయలకు పూచీకత్తు న్నాయించుకొని అప్పుడే అచటనే అతనిని వదిలేసెను. అతనిపైని తేబడినకేసు విచారణ రాజధాని ప్రధానమేజిస్ట్రేటుకోర్టులో జూన్ నెల 4 వ తేదీ (4-6-29) ని ప్రారంభమగును. నాకార్యాలయమును సోదాచేసిన పోలీసు యుద్యోగిగూడ మర్యాదగానే ప్రవర్తించెను.

ఈ గ్రంథమును గూర్చి మీరు సరిగా తెలుసుకొనగలుగుటకు రెండవవూర్పు ఒక ప్రతిని మీకు పంపుదని నేను నాయుద్యోగులతో చెప్పియుంటిని. కాన మీకు తీరుబడియున్నచో అది మీకు చేరగానే దానిని చదువగోరెదను అని ఛట్టిగారు నాకు వ్రాసిరి.

మహాత్ముని విమర్శ

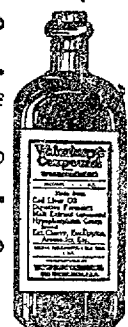
“పోలీసువారు మర్యాదగా నడుచుకొనినందులకు మనము వారికి నమస్కరింపదగును. వారు మర్యాదనుగూడ నతిక్రమించి యున్నచో నది మరింత దారుణమే యై యుండును. మర్యాదగా జరుపబడినను సోదాచూచుట సోదాచూచుటయే. అత్యగౌరవము గలవానికి యినుపసంకెలను తగిలించుట మాని బంగారు సంకెలను తగిలించినను గూడ అవమానము తొలగదు. అవమానము సంకెలలో నున్నదిగాని లోహములో లేదు. ఈ సోదాకేవలము అక్రమము. ఛట్టిగారికి అనామకుడగు సంపాదకుడు కాదు. అతడు పత్రికాధిపతులలో ప్రథమగణ్యులగు వారిలో నొకడు అతనికి రీయును అతనిపత్రిక కీ రీయును విదేశములలో గూడవ్యాపించెను. మాడరసురివ్యాపత్రిక సత్యములగు విషయములనే యుచిత జ్ఞతతో ప్రకటించుచుండునను ప్రశంసను బడయగలిగియున్నది. అత్యధిక విజ్ఞానసంపన్నములగు పత్రికలలో నిదియొకటియై యున్నది. భారతదేశమునందలి వ్యాపకరణాలలో సుప్రసిద్ధులగువారు పలువు రీపత్రికకు వ్యాసములను వ్రాయుచుందురు. అట్టిచో నిటుల సోదాచేయుట కవకాశమెటుల కలిగినది? సందర్భండుగారు వ్రాసినగ్రంథమునందు రాజద్రోహమున్నచో దానిని ప్రకటించినవారిపైని కేసు చేయదగినదేగాని పోలీసువారు బడయగోరిన సంజాయిషీ యీనాటక ప్రవర్తన మవసరములేకుండనే వారికి లభించియుండగలదు. కాని ప్రస్తుత ప్రభుత్వము వారి ట్టి నాటక ప్రదర్శనములనే ముఖ్యముగా కోరుచున్నారు. మనము అహంభావ పూరితులమై మైదురువకుండుటకు మనలో మహామహులగువారు గూడ నవుడవుడు నడుము వంచుచునే యుండవలె నని ప్రభుత్వమువారి సంకల్పము గాననే రక్తమిళితమగు పంజాను చూపుచుందురు. భారత దేశమునందు విప్లవము జరిగినచో జలలో ప్రజలను అవమానింపవలసిన రీతిని ఉద్యోగులకు బోధించుటకు తరుచుగా వద్దికలను జరుపుచుండెడివారు. ఇప్పుడు ఛట్టిగారి గృహమును కార్యాలయమును సోదాచేయుటయును దేశమునంపంతటను జరుపబడుచున్న యితర కార్యములను వెనకటి వద్దికల అనురూపములే యైయున్నవి. మనఃపూర్వకముగ జరుపబడుచున్న యిట్టి అవమానములను మనము తిరస్కరించి ప్రతిఘటింప గలుగు నరకును యిది యిటుల జరుగుచు నే యుండును.

డాక్టరు సందర్భండుగారి గ్రంథమెట్టిదో నాకేమియును తెలియదు. దానిని ముద్రింపకపూర్వము నా అభిప్రాయము కొరకతడు నాకొక అముద్రిత ప్రతిని పంపెనుగాని కార్యభార మధికముగా నుండుటవలనను నిరంతరసంచారము వలనను దానిని చదువుటకు నాకవకాశము కలుగనేలేదు. ఆప్రతి యింకను నాయొద్దనే యున్నది. అటుపిమ్మట కాలక్రమమున గ్రంథము ముద్రింపబడి ప్రచురింపబడెను. ప్రకటింప బడినవి మట్టిగూడ నాఅభిప్రాయమును బడయుటకు మాన్యులగు సంధర్శండుగా రధికముగా కోరుచునే యున్నారని నేనెరుగుదును. ఆంధ్రదేశసంచారమున దానిని పూర్తిచేయ గలుగుదునని నేను తలచితిని గాని అది సాధ్యముకాలేదు. ఇదివరకు మిత్రభర్తమును నేనొనరింపజాలకపోయినను యిప్పుడు సంపాదక భర్తమును నెరవేర్చక తప్పదు. అది ప్రతిదినమును సంపాదక కృషిలో నొకభాగముగా జరుపబడును. కాన నిపుడది సాధ్యమేయగును. ఈగ్రంథమునందు రాజద్రోహ

Before the MONSOON arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకపద్ధతిని బలపరచు కొనుటకు మంచినమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధు లెవ్వయు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయు పదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compoundను నేవింపుడు. ఇందు జంతుకొవ్వలమియు నుండవు. యంతసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. అన్నిజాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేవింపుటకెట్టి ఆక్షేపణయులేదు. వైద్యశిఖా మణులచే గత 25 వత్సరమునుండి ప్రశంసాపాత్రకు లొనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
Des Moines Iowa (U.S.A.)
బజారులందును, స్టోరులందును కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరకును.
5268-2

WATERBURY'S COMPOUND
ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటవల్ల ఎండరోజులలోకూడ చెడకుండ నుండగలదు. మంచిగుణమును యివ్వగలదు.

10-వ కమ్మమహాజనసభ అంగలూరు, జూన్ 15, 16

అధ్యక్షులు:--మ॥రా॥రా॥శ్రీ బొల్లి న మునుస్వామినాయుడుగారు, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, కొమ్మారెడ్డి వట్టాభిరామయ్యగారు. సభను తెరచుట, జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరిగారు. పతాకోత్సవము, త్రిపురనేని రామస్వామిచౌదరిగారు.

అంగలూరునకు (బెజవాడ-బందరు) నూజెల్లెస్టేషనులో దిగవలయును.

ము కలదా లేదా అనునది మన కిప్పుడు ముఖ్యాంశముకాదు. వారంటులును సోదాలును అవసరము లేకుండనే పనులు నెరవేరుచున్నపుడుగూడ వానిని జరుపుట కేవలము అసమంజసము కాని నేడు భారతజాతి సంతను అవమానపరుచుటకే సతత మిట్టి చర్యలు జరుపబడుచున్నవి.

పాఠితులగు 30 కోట్లమంది భారతీయులను ఒక లక్ష మంది యైన లేనట్టి బ్రిటిషువారు పరిపాలింపగలుగుటకు యిటుల దేశీయులను అవమానించుట ముఖ్యావసరమని పాలకజాతివారు భావించుచున్నారు. ఇట్టి గున్ఫినిని తొలగించుటకు మనము సర్వశక్తులను వినియోగింపవలెను. గౌరవమును నిలుపుకొనగలుగుట స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ప్రథమప్రయత్నమైయున్నది.” (మో. క. గాంధీ ఎం.గుండియా 6-6-29.)

మహాసభాధ్యక్షులకు సూచనలు

బొంబాయిరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు మహాసభాధ్యక్షులకు మహాత్మాగాంధీ, సర్దారు వల్లభాయి, పండిత జవహర్లాలుగారి కేర్లను, నూచించిరి, విదేవనంద్ర బహిష్కరణ ప్రచారమును సాగించుట కొకసంఘమును నియమించిరి. ఈ సంఘమున ప్రతివార్డుకును ఒక ప్రతినిధి నెన్నుకొనిరి. (శ్రీ. వెన్.)

దేశీయ మహాజనసభ

లాహోరులో యేర్పాటులు చురుకుగా జరుగుచుండుట

1929 డిసెంబరులో లాహోరులో దేశీయ మహాజనసభను నియమముగా జరుపుటకు పంజాబు రాష్ట్రమునందంతటను గట్టిప్రయత్నము జరుగుచున్నది. సన్మానసంఘసభ్యులను చేర్చుటకును, ప్రజల సానుభూతిని బడయుటకును ప్రచారము మెండుగా జరుపబడుచున్నది. నాయకులు భిన్నవర్ణములగు నేర్పడి సంచారముచేయుచు ముఖ్యములగు తావులలో సభలనుజరిపి ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. ఇప్పటివరకు 700 మంది సన్మానసంఘసభ్యులుగా చేరి రనియు 30000 రూపాయలు ననూలయ్యెననియు తెలియుచున్నది. గ్రామములలో నివసించెడు మధ్యతరగతులవారు కాంగ్రెసు విషయమున చూపుచున్న ఆసక్తి సంపృక్తికరముగా నున్నది. వారు సాధారణముగా ధనహీనులుగానే యుందురగాన సన్మానసంఘసభ్యుల కియ్యవలసిన రుసుమును యేకమొత్తముగా నియ్యలేక వాయిదాలమీద నిచ్చుచున్నారు. మహాసభను జరుపుటకు మింటో పార్కును దొరతనమువారి లియ్యకపోయినను నగరమునకు చేరువగానే యున్న యొక పొరుగు స్థలమును సన్మానసంఘమువారు బడయగలుగుట కుభావము. (శ్రీ వెన్.)

జాబులు

శ్రీ సనాతన విద్యాలయము-రాజమహేంద్రవరం
సనాతన విద్యాలయమున నూతన విద్యార్థినిలు
యాదిన అద్రుకు ప్రవేశ దరఖాస్తులను యీనెల 25 తేది
లోపున పంపింతును.

1. దరఖాస్తులను పంపు విద్యార్థినిలు- తెనుగుభాషలోను గణితములోను 5 వ తరగతికి పరియుండువలెను. ఆట్టి విద్యార్థినిలు 5 గురికి మాత్రము స్థానము ఇవ్వబడును.
2. సనాతన విద్యార్థినిలు 5 సంవత్సరములు నరకును, ఈ విద్యాలయమునందు విద్యనభ్యసించునట్లు ఉద్దేశమును.
3. విద్యాలయవాసముగ నుండెడు విద్యార్థినిలకు ఉచితముగా భోజనమును లభింపదు.

మహ్వారి సుబ్బమ్మగారు,
రాజమండ్రినుండి వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ బాలసరస్వతి పుస్తకభాండాగారము అంగలూరు

ఈనెల 17 తేదీన పుస్తకభాండాగార వాణిజ్యము
జరుపబడును. ఆంగ్లేషీని వాసులు ముందు తెలియజేయుకొం
దుము. భాండాగార ప్రవేశమునకు యీనెల 15 వ తే
దీన శ్రీ శ్రీ చల్లపల్లి రాజావారు చేయుదురు. కృతార్థులందున
ప్రత్యేకాహ్వానములు అందజేయునను మహాజను లెల్ల రిదియే
అహ్వానముగా భావించి దయచేయ వేనుచున్నాము.

త్రిపురనేని చలమయ్య,
అధ్యక్షుడు
త్రిపురనేని లక్ష్మీవేణుమాస్థు,
కార్యదర్శి

ఆంధ్రమహాభారతవ్యాఖ్యానము

కవిశ్రయవిరచితాంధ్రమహాభారతమునకు తెలుగునీతి
(గ్రంథవ్యాఖ్యానము)ను భారము లక్ష్మీపతియను నొకకవి ను
చూరు నూరుసంవత్సరముల క్రిందట రచించియుండినది. తాళ
పత్రగ్రంథ కాంతారమున వెనకీ యాయుర్ముత్య గ్రంథరత్న
మును నామిత్రులును, సాకస్యతనవ్యస్య పత్రికాధిపతులును నగు
బ్రహ్మశ్రీ యేలూరుపాటి రామభద్రచతురులుగారు (వేదేశ్వర
పురం, తాళ్లపూడిపాట్ల పద్మినుగోదానతి జిల్లా) సంపాదించి-
సభాపర్యమనకు మాత్రము దీక్షను ముద్రించి ప్రకటించియు
న్నారు. సభాపర్యము, బి. గ్రూపు, విద్యా, మున్నగు పక్ష
అనుబంధనీయ గ్రంథమై యున్నది. సభియువారు తెలివినమున
వ్రాసి, యాగ్రంథరత్నమును బడయవచ్చును. భాషాభిమానుల
ప్రాత్యాహ్వానముచే బ్రా శ్రీ చయనులుగారు లిక్కిన పర్య
ముల వ్యాఖ్యానమును గూడ ప్రకటింపగలరు.

సందుల సుబ్బరాయశర్మ తెలుగు పండితుండు
స్థానికోన్నతపాఠశాల, కైకలూరు. (కృష్ణ)

చిలుకూరి నారాయణరావు ఎమ్. ఏ. ఎల్. టీ. గారి

గ్రంథములు

1. కురాను షరీఫ్ (తెనుగు)	4	0	0
2. ఆశోక చక్రవర్తి భర్తృకావ్యములు (మూలము సంస్కృతము, తెనుగు, ఉపాధ్యతము)	2	0	0
3. సంస్కృత లోకోత్పలు (1800) తెనుగు వివరణముతో	1	0	0
4. ప్రాచీన హైందవ ప్రజాస్వామి ప్రభుత్వము	0	12	0
5. ఉపనిషత్తులు (ఈశ, కేన, కఠ, విశ్వకేయ)	0	6	0

మొదలువారు :- 159

సాధనబుక్స్ డిపో, అనంతపురము

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరము (ద్వితీయ ముద్రణము)

చరక చికిత్సాస్తానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(95) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

ఆంధ్రపత్రికా కృష్ణాపత్రికలకు సన్మానము

అయ్యా!

చిరకాలమునుండి దేశసేవముకొను పనిజేయుచున్న
ఆంధ్రపత్రికా కృష్ణాపత్రికాధిపతుల కేర్పటిన సన్మానమును
10 వ తారీఖు ఆంధ్రపత్రికయందు చూచితిని. ఆదిమాండ్రోధ
రణకై చిరకాలమునుండి అవ్యాజప్రేమతో కృషిసల్పుచున్న
దేశోద్ధారక నాశ్వరరావు కృష్ణారావుగార్లకు మా గ్రామ
వాసులపక్షమున మనఃపూర్వకమైన యోజితానుమతు తెలుపు
చున్నాను.

తాళ్ళూరి జియ్యరుదాసు,

కార్యదర్శి, నంటూరునుండల ఆదిమాండ్రసంఘం, తాళ్లపాలెం.

* * * *

అయ్యా!

ఈనెల 10 వ, తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు శైశ్వీకతో
ప్రకటించబడిన లేఖను చదివితిని. బహుసంవత్సరములనుండి ఆం
ధ్రపత్రికయొక్క కృష్ణాపత్రికయొక్క చేయుచున్న సహకారములను
తత్పత్రికాధిపతులయొక్క నిరుపమానమగు నేనలనను, సురగాం
ధ్రదేశపు కుగ్రామములలో సహితము జాతీయ శీజములు,
మొలకలెత్తుచున్నవి. ప్రజలలో దేశహితైకతనము స్పష్టియగు
చున్నది. ఇట్టి నూతన వికాసమునకును, పురోభివృద్ధికిని, నూ
గములు నిర్ణయించి, ఆంధ్రదేశమును గమ్యస్తానమునకు తీసికొని
పోవు మహాసయత్నమున నిమగ్నమైయున్న దేశోద్ధారక
నాశ్వరరావుసంఘముగారికిని, కృష్ణారావుసంఘముగారికిని
తలపెట్టబడిన సన్మానప్రయత్నము కొంత ఆలస్యముగానేసంక
ల్పింపబడినప్పటికిని నువ కీప్రయత్నము ప్రారంభమైనదిగదా
యని సంతోషించుచు మా గ్రామవాసుల పక్షమున మా సమర్థత
మును విశదీకరించుచున్నాము.

ఆంధ్రులు నిశ్చయమునకు కృతజ్ఞతను కలిగినవారే అయిన
నో నీప్రయత్నమునకు తోడుపడక తప్పదు.

తుమ్మపూడి. సూర్యదేవర సంజీవరాయణం.

* * * *

అయ్యా!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క జూన్ నెల 10 తేదీ పత్రికయం
దు ప్రచురించిన వివరములకు వ్యాసమునుమాచి చాలాసంతోష
పడితిని. నిశ్చయమునకు, ఆంధ్రదేశమునకు పత్రికాసేవ చేసినది
ఈ రెండురత్నములే. గ్రామగ్రామము ప్రవేశించి, టూటూం
చేసి, స్వరాజ్యోద్ధ్వమును వ్యాపింపజేసినవి యివే. కాబట్టి
ఈ యిరువురు పత్రికాధిపతులకు సన్మానము చేయుట చా
లా అవసరమై యున్నది. ఇయ్యది మన ఆంధ్రదేశమును శౌర
వించుటెగాని మరెదెకాదు. తప్పక ఎల్లరు సహాయపడి ఈకా
ర్యమును నెరవేర్చువలసి యున్నది.

మద్దల వేంకటగిరిరావు,

భట్టిపాటి.

* * * *

దేశసేవమునకును, అభివృద్ధికిని, వార్తాపత్రికలుచాలా
భాగము తోడ్పడు ననుభవము. దేశపత్రికలవిషయ మెట్లు
న్నను, ఆంధ్ర, కృష్ణాపత్రికలు చాలవరకు సార్థక పడిన విష
యము, ఆంధ్రులచేన మనకు తెలిసిన విషయమే. అందులో
ప్రస్తుతజాతీయోద్యమంలో వై రెండుపత్రికలు యెంత ఆదరణ
తో హోదాగనుచున్నవో ముఖ్యముగా గమనించవలసి యున్నది.
ఇట్టి మహాప్రకారము సల్పించుకు పత్రికల సన్మానమున పా
ల్గొనుటకు ముందంజ జేయవలదు కృతజ్ఞులక తప్పదు.

గూడిచల్లి గోగి సేని మల్లిఖార్జునరావు

* * * *

ఆంధ్ర పత్రిక జూన్ 10 వ తేదీన నా ముఖ్యమిత్రులు
శైశ్వీకతో ప్రచురించిన విషయమును గమనించి చాలా సంత
సింపితిని. నాకు తెలియపరచిన ఉద్దేశములు ప్రతి ఆంధ్రునకు
సమర్థముగా నుండునని నా విశ్వాసము. ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికలు
ఇన్ని సంవత్సరములనుండి చేసిన కృషినివే ఆంధ్ర భాష
అభివృద్ధికిని ప్రస్తుతము మన దేశమున కలవరింపు చేయుచున్న
సాంఘిక, రాజకీయ, నైతిక పరిస్థితుల ప్రతి కుగ్రామములోను
జేటతెల్ల ముగా తెలియపరచుటకును నలయు విజ్ఞానపు మొలకలను
స్థిరముగా నాటుటకును తోడ్పడెనని చెప్పుటలో నేమియు అతి
శయోక్తిలేదు. ఈ పత్రికా నాయకులను గౌరవించుట ఆంధ్రు
లు తమను తామె గౌరవించుకొనుటగాని వేరుగాదు. నా నే
హితులు ఈ ఉద్ద్యమమునకు మార్గదర్శులుగా నుండి ప్రచురించి
నందుకు ఎంతయు గ్లాఘునీయులు. ఆంధ్ర సోదరులందరును వారికి
తోడ్పడుదురుగాత! వారి ఉద్దేశములు త్వరలో కార్యరూపము
తాల్చుటకు భగవంతుడు అనుగ్రహించుగాత!

తెనాలి. పి. ఆంజనేయులు.

యం. యల్. సి.

కనిగిరి, కందుకూరు తాలూకాల

యందు ఖద్దరుపుత్తెత్తిగల యమూల్యావకాశములు

నెల్లూరు మండలమునందంతులను, యాప్రాంతములు
చాలజేదవి. ఇచటి జనులు కేవలము వర్షాధారములగు మెట్టపంట
లమీద నాధారపడువారగుటచే, మిగుల పేదలు, కష్టజీవులు.
వీరిశ్రీలుమాడ, వ్యవసాయపు పనులయందు పురుషులతోపాటు
సమానపుకష్టమును చేయుదురు. ఈప్రాంతములందు, అనాది
గా వచ్చుచున్న రాటుపురిశ్రమ, నేటికిని, చెక్కుచెడకుండ,
సజీవముగానున్నది. ఈకాలమున, గ్రామములందు గుంపులు
గామాడి, రాటుములను సంతోషముతో త్రవ్వించుదు గ్రామ
వాసులను మాచువారికి మహదానందము కలుగగలదు. ప్రత్తిని
పండించు రైతులందరును, తమయిండ్లయందే నూలు వడికించు
కొని, ఖద్దరునే ధరింతురు.

2. మరియొక ముఖ్యవిషయము. ఇచట పంచమనేతగాం
ధ్రుని కేవలముగా నుండుటనలస, యాప్రాంతములందు ఖద్దరుప
ని, పంచమోధరణమునకు మాడ తోడ్పడగలదు. (పాపము, ప్ర
స్తుతము, వీరికి పనిపాటులులేక, వీరి యందు 3, 4 దినముల
నగకు పన్నుండువారుమాడ కలరు)

3. ప్రస్తుత మీతాలూకాలలో 10, 12 వేల యెకరము
లందు ప్రత్తి పండుచున్నది. అందునకు కనిగిరి తాలూకాయం
దు పండు ఎర్రమాది చేరాలములలన పట్టినదై నాణ్యమైనదగు
టచే యాజిల్లాయందేగాక నంటూరు, కృష్ణా, గోదావరిజిల్లాల
ఖద్దరు పుత్తెత్తి స్థానములన్నిటియందును మాడ విరివిగావింప
బడుచున్నది.

4. ఈవరగణానందలి ప్రతిగ్రామమునందును అనా
దిగా వచ్చుచున్న వందలకొలది రాటుములు కలవు. ఇందుమిం
చుగా నీప్రాంతములందు 25, 30 వేల రాటుములు కలవని
యూహింపబడుచున్నది. ఏ గ్రామమున
కా గ్రామమునందేసరి పడు మాదేకువాం
ధ్రు పంచమనేతగాంధ్రుగలరు వీరుగాక చాలచక్కగను ఆ
శ్రమముగను తడేకీక్షగను ఖద్దరునేమగల 1000 తోగలుచుగ్గము
లిచుటకలవు. ఇచట హాలీలు మిగులచవు. ఇటీవల శ్రీ గాంధీయహా
త్మకు కందుకూరునకు విచ్చేసినప్పుడు, ఇచటి యవకాశములకు
తమసంతోషమును చవుక హాలీలకు తమ యాభివృద్ధిమును తెలిపిరి.

5. ప్రస్తుతము కందుకూరునందు పనిచేయుచున్న స్వతం
త్ర సంస్థక్రియ 600 మంది నడుపువారు కలరు. కాని యిన్ని
యమూల్యావకాశములు గల యీ పరగణాయందు పెట్టుబడి
లోపముచల్ల విప్లవోద్యమచేయుచున్న పని, సహాసముద్రమునందు
నీటిబొట్టునలై నేమూలకును చాలకున్నది. అందువలన తన
మూలధనమొసంగి మా సంస్థద్వారాగాని, లేకతాము స్వయము
గాగాని, చరఖాసంఘమువారు యిచ్చట ఖద్దరుపుత్తెత్తి కేంద్ర
ములను స్థాపించునెడల నేలకొలది రాటుములును, వందలకొలది
మగ్గములును, పనిచేయగలవు. యీ ప్రాంతము ఆంధ్రదేశమున
తిరువూరునంటి మహాఖద్దరు సంధికాగలము.

ఇట్లు ఖద్దరు పుత్తెత్తి యమూల్యములగు విస్తారపు మాది
పంట ఆతిచవుక హాలీకి పనిచేయు నేలకొలది రాటుములు మగ్గ
ములు మొదలగు సహజావకాశములు గల యీ ప్రాంతములయం
దు ఖద్దరు విరివిగా తయారగునట్లు, మండల నాయకులును అభి
లభారత చరఖాసంఘ ఆంధ్రకాఖావారును పూనుకొందు రని
ప్రార్థించుచున్నాను.

అచంట లక్ష్మీనరసింహం.
కార్యదర్శి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘం.

కీర్తి కేషులైన రావుభహద్దూరు కందుకూరి

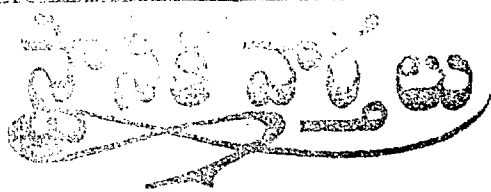
వీరేశలింగం పంతులుగారి

గ్రంథములు

ప్రపాదనములు, నాటకములు, భాషాంతరీకృత నాటక
ములు, నవనప్రబంధములు, పద్యకావ్యములు, శ్రీలక్ష్మీపయో
గించు కథలు, పుస్తకములు, ఉపన్యాసములు, జీవచరిత్రలు,
సాహిత్యగ్రంథములు, పూర్వాంధ్రకపులు, శాస్త్రము మొద
లగునవి గలవు. క్యాటలాగునకు వ్రాసిన పంపబడును.
జయంతి గంగన్నగారు, బి. ఏ. యల్. టి.,
హెడ్డాప్టర్, వీరేశలింగం హైస్కూలు, రాజమండ్రి.

జేముగూరు చివరకు యిట్లు చెలికిరి:—రెనిను నిర్ణయము
 త్వనము జననిలోను, రషియా విప్లవ వాదీ కోర్కెనను, సాకో
 మెజెట్టినిర్ణయ ప్రతివ త్వనము జరుగుచుండును.
 ఆ పూర్వీ సిద్ధాంతములన్నియు
 ప్రశంసించబడును. రషియాలో ప్రస్తుతిస్థితినిబట్టి చూచిన
 సాక్షియు లేదనవచ్చును. కమ్యూనిష్టులు దీప్త, రహస్యపు
 పాలీసు, రెండు. ఆర్మీ సహాయముననే పాలించుచున్నారు.
 కార్లు మార్కుగారి కమ్యూనిష్టు సిద్ధాంతము ఆదిని జర్మనీ
 ఇంగ్లాండులనంటి పారిశ్రామిక దేశములకుద్దేశించబడినది. కాని
 యిది యెక్కుడుగ న్యూనాయక దేశమున రషియాలో ప్రారం
 భింపబడుట విచిత్రము. రయితులు సాధారణముగ మార్కులకు
 త్వరగ యయ్యగోనరు. వారు తమయిట్లు వాకిలిదేశము దైవము
 నందు విశ్వాసము గల్గియుండురు. ఇన్నియు కమ్యూనిష్టులకు
 సరిపడవు. కావున రషియా సిద్ధాంతములను
 రషియాలో వ్యాపింపజేయుటకు
 అందలి పాలకపు శనమును విరుభాగములుగ నిభేదించిరి. గొప్ప
 రైతులు వారి లెక్కలోనికిరారు. మధ్యతరగతివారిలో చిన్న
 చిన్న సాలములుగలవారు, యిండ్లు లేని రయితులు, మాలికినైన
 సాయము చేసికొనువారలు గలరు. గొప్పరయితులను కమ్యూని
 షటుల చిరుమగొట్టియుండురు. కాని క్రొత్త ఆర్థికవిధానము ప్ర
 కారము (నెవువిధానము) వారిని ధనికులుగ రెంచి పరిశ్రమలకు
 వెట్టుబడి యొనంగువారిగ నుండ నంగీకరించిరి. ముద్దాయితినీ
 ధాంతము లన్నింటిని ఇండియాలో వ్యాపింపజేసిరి. కాని
 న్యూనాయదారుల స్థితిసభిన్నది జేయుటకు యత్నింపలేదు. తమ
 విప్లవదేశమును నెరవేర్చు యత్నించిరి. పూర్వములలో ము

అల్లిగూడెం నోటిసు:— వాతావరణ పరిస్థితులు భారతదేశమున రంగునను తుల్యవార్త లాలస్యముగ చేరును.

మద్రాసు పోస్టుట్రస్టు:— నకు ద. ఇ. కామర్సు చేంబరు ప్రతినిధిగ ది. బి. గోవిందవాన్ చతుర్వజవాసుగారు ఎమ్మెకొనుటచేరి.

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే మూనియన్:— ఈయనాని యువనాని యాజమాన్యమున పెరంబూరు యూనియన్ గ్రాండ్స్ సంఘ ఈ నెల 14 తేదీని సాయంత్రము 5 గంటలకు వి. వి. సిరిగా రుపస్థాపించెదరు.

రెండు గుమ్మనాగన్లు కమ్మెదప్పి పడిపోవుట నిన్ను పద్మావతి మన బాలాశైలు ప్రేమనులో రెండు గుమ్మనాగన్లు కమ్మెదప్పి పడిపోయి ముఖ్యకార్యమున కడ్డుగా నుండుటచే, బిల్లులు కైలుబాధిన్ని యా రెండు గంటలకామి. ఇరవ ఆగివారెండు.

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే సనివార్ల సంఘము శ్రీయుర వి. వి. సిరిగారు 14-5-29 తేదీ సాయంకాలమున పెరంబూరు కాళాసంఘ సమావేశమున రుపస్థాపించి పిమ్మట రాత్రి 8 గంటలకు నెంట్లలు ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కమిటీ సమావేశమున కన్వేక్షన్ పిలిచించెదరు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము:— ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నెనేటను చిత్తూరు జిల్లానుండి జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డులు, మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిల్లులవలన నెమ్మకొనబడు రెండుస్థానము లలో నొకదానికి ఎస్. రంగనాథంగారు వి. ఎ. చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులు అభ్యర్థులుగ నిలచెదరు.

మూలై మిల్లులో నమ్మె:— నిన్నటి ఉదయము మూలై మిల్లులో నొక పనివానిపైబడి అచ్చటి ఘూర్కా బంట్లోను ఎదిరించెనని పనివాండ్లందరును సమ్మెకట్టిరి. ఈత డి ప్లేడిరించుట కిది రెండవసారి. మిల్లుయజమాని యీబంట్లో తును డిస్మిస్ చేసెను.

నేటియునయమున పనివాండ్లందరును సమ్మె చాలించి తమపనిలో చేరిరి.

రాకపోకలు:— డా॥ పి. సుబ్బారాయన్, బి. మను స్వామివాయుడు, డి. బి. ఎస్. కుమారస్వామిరెడ్డియార్, డి. బి. జె. వెంకటనారాయణ, వెంకటగిరి కుమారరాజా, వి. వి. సిరి, సి. రాజగోపాలాచారి, వి. రామకృష్ణగార్లు నేటియుదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి. డా॥ నరదరాజులనాయుడుగారు నేటియుదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.

ఖా. బి. బాలాసాహెబ్, నూజెంట్లుగ్రాంటు, డి. బి. ఎం. రామచంద్రరావుగార్లు నిన్న ఉదయమునకునగేరిరి.

గ్యాలియర్ మహారాజుగారు గతరాత్రి మద్రాసు నుండి వీరిరి.

రుగ కెడ్డెరంగుల వారిని జాతీయవాదులను అణచివేయుటకు కమ్యూనిస్టులు లెలు పెట్టిరని జేమ్సుగారు డెలివీరి. ఇంగ్లాండునకు ప్రతిహత ప్రచారమే కమ్యూనిస్టు పత్రికలు సర్వదా చేయుచుండునని డెలుపుటకు జేమ్సుగారు కొన్నిపత్రికా భాగములను చదివిరి. కమ్యూనిస్టులకు రామ్మేమాగ్గనాల్లగారు నూజ దేశద్రోహులే. మాగ్గనాల్లగారు ప్రభుత్వచుంత్రిగ నున్నను, ప్రతిహతపక్ష నాయకుడుగ నున్నను రషియా కమ్యూనిస్టు పక్షకార్యదర్శియగు స్టాలినుగారి విధానమును మాస్కో-పద్ధతుల సంకీర్తనంపనందున దేశద్రోహులే యగుదురు. ఇంగ్లాండు కార్మిక ప్రతినిధి తామను లాంటి వారిని నూతిలో పడద్రోయవలెనని స్టాలినుగారన్నటులు సోవియటు పత్రికలో గలదు.

కోర్టునాటికి నుగిసెను, తప్పు జేమ్సుగారు మిగతభాగము చెప్పెదరు. (ఆ. ప్రె.)

ఒక గుజరాతీ సన్యాసి:— మద్రాసులో నొకగుజరాతీ సన్యాసి అనేకమంది ప్రజలను మోసపుచ్చుచున్నాడని యా, వారికి విశేషభయము చేహుచ్చెద నని చెప్పుచు వారివద్ద నీతిడు కొలదిగనో గొప్పగనో భయము గైకొనుచున్నాడనియు ఆట్టి వానివలన ప్రజలు మోసపోగూడదనియు గోవిందజీ ఆర్. మోహతాగారు వ్రాయుచున్నారు.

మద్రాసు యునజనసమితి:— ఈసమితివారియువ బవాదర్యప్రచారకసంఘసభ నిన్న రాయపేటలో జరిగెను. అస్పృశ్యతానివారణముకొరకును బాల్యనివాహములకు వ్యతిరేకముగను తీవ్రముగ ప్రచారము సల్పుటకు తీర్మానింపబడెను. సైనికమితివారి యావర్తములను జనసామాన్యమునకు బానుగ తెలియజేయువలెనని తీర్మానింపబడెను. రాబోవు ఆదివారము సాయంకాలము కీప్వ మేరీకాలేజీకి ఎదురుగనున్న సముద్రతీరమున నొక బహిరంగసభ జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను.

భారత మహమ్మదీయుల విరాళము

అప్పును విద్యార్థులకివ్వ అమానుల్లాగారు తీర్మానించుకొనుట లాహోరు, జూన్ 12:— భారతదేశపు మహమ్మదీయుల నుండి విరాళములను ప్రోసుచేసి ముపులాన జఫరు అలీఖానుగారు అమానుల్లాగారికి పంపియుండిరి. అమానుల్లాగారు ఈవిరాళమును అంగీకరించి తన స్వంతభర్తృలకై వినియోగింప ఇష్టములేదని యు, ఈమొత్తము విదేశ విద్యార్థులయలములందు చదువుచున్న ఆఫ్ఘనువిద్యార్థుల కివ్వబడుననియు సూచించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర గంధ మాల

నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాల ముందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమానముల కొకగ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

- మెలువడిన గ్రంథములు
- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్సేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగు పీఠిక గలదు ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అభ్యుదయసన్యాసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్న చిత్రకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటేశ్వరుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: ఇది యొక యుత్సృష్టినిగ్రంథము. ఇది లోబుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముం దొక భారతీయ పండితునిచే నిరీతుభావయందు రచియింపబడి పదపడి యనేకభావల బరి వర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు: శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౦-౪-౦
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభద్రాగ్రాణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచియించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 7 భక్తుపదము (వచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధ మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు: శ్రీ కిశోబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౧౦-౦
- 8 భీముడు (అయిదంకముల నాటకము): నార్సేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ సెను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ బొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యె. (ఆనర్సు) ౧-౦-౦
- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యె. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత జీర్ణస్థితియు నిందు వర్ణితము లైనవి. ౧-౮-౦
- 10. 'ఆత్మకథ' ప్రథమసంపుటము. శ్రీగాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహ-సత్యప్రయోగముల కథ వివరింపబడినది. ఆ దర్శనీయమును ప్రదర్శించునది. మూలమునుండి శ్రీ శతావధాని వేలూరు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. 400 కు పైగ పుటలు గలవు. చక్కనియచ్చు, రేపరు. ౧-౦-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, కృష్ణాకాశము. నిజాంరాష్ట్రకలసిధి:— నావల్లి గారికొకవర్కు ఆంధ్ర ౧, 566, రసికస్వరూప, పెదరాజాడు, జులై 5.

అసెంబ్లీ బాంబుకేసులో తీర్పు

భగత్ సింగు, దత్తా అను నిద్దరు ముద్దాయిలకు యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్ష

“ముద్దాయిలకు శిక్ష పూర్తిగా విధించినచో యిట్టి నేరము లితరు లనేకులు చేయుట కవకాశము కలదు”

ఢిల్లీ, జూన్ 12:— ఢిల్లీ అసెంబ్లీసభలో బాంబులను విసరియుండిన యిద్దరు ముద్దాయిలగు భగత్ సింగు, దత్తాలను వారి నేరవిచారణ సెషన్సుజడ్జి యగు మిడిల్ టన్ గారియెదుట జరిగినది.

ముద్దాయిల కిద్దరకును యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాసశిక్షను విధించుచు సెషన్సుజడ్జిగారు 48 మైపులైటింగు ఫుట్లగుల తమ తీర్పును చదివెరి. అందులో ఈ ముఖ్యసారాంశములు నిర్ణయింప బడెను:—

బాంబులను విసరిన ముద్దాయిలను వెంటనే గుర్తించి పట్టుకొంటినని ప్రాసిక్యూషను తరపున పోలీసువారిచ్చిన సాక్ష్యము పూర్తిగా నమ్మదగినదయిన్నది. కనుక బాంబులను విసరినది వారే యనుటలో నెట్టిసందేహము లేదు. భగత్ సింగు పిస్తోలు పేల్చినట్లును, దత్తా కొన్ని కరపత్రములను సభలో విసరి నట్లును చెప్పబడిన సాక్ష్యమును గూడ అంగీకరించుచున్నాను. ఇద్దరు ముద్దాయిలను చెరియొక బాంబును విసరిన విషయము గూడ నమ్మదగి యున్నది. డాక్టరు రావునుగారిచ్చిన సాక్ష్య మునుబట్టియు, చేత్సించుగారి సాక్ష్యమునుబట్టియు, కోర్టులో దాఖలుచేయబడిన తొర్మాణ వస్తుసామగ్రిని బట్టియు సదరు బాంబులు పోత యనుముతో చేయబడిన వనియు, నీలమరగల బిరడాలు గల వనియు, ఎదురు దెబ్బను కొట్టి గల యంత్ర నిర్మాణము గల వనియు, నమ్మదగి యున్నవి. ఆబాంబులలో పోటాసియం సంబంధముగు యెర్రము తుండినవియు, పిక్రిక్ ద్రావకముగాని తద్యపములగు ద్రవ్యములుగాని, కలవనియు ఆ పదార్థములన్నియు ప్రేలి బ్రద్రలను నల్లవనియు నమ్మదగియున్నది. ఆ బాంబు కేసులముల పరీక్ష చేయగా సీమసున్నము వాని కొంటుకొనియుండెనని నిరూపించ బడినది. బాంబులలోనే సీమసున్నము ఉంచబడెనో లేదా, ప్రేలిబ్రద్రలైన బాంబుముక్కలు గోడలకు తగులుటవల్ల గోడల నున్న సున్నము వానికంటుకొని యుండవచ్చును. సీమసున్న ముగాని తత్త్వములైన కార్బియం ఔరములుగాని బాంబులను తయారు చేయునప్పుడు బాహ్యకవచముగాగాని అంతఃకవచ ముగాగాని పూయబడునో లేదో ఆ స్నేయాస్త్ర వేత్తల నడిగి తెలుసుకొనుటకు సాక్ష్యనిచారణ సమయములో మఱచినాను. ఆ విషయమప్పుడు నాకు స్ఫురించలేదు. బాంబులలో నిజముగా నుపయోగింపబడిన మార్గద్రవ్యములను శబ్దపూరిత విదారక ద్రవ్యములను ఏవియో నాకు తెలియదు. అట్టివి, ఆబాంబులందు కల వస్తువుల నాకు సరియైన సాక్ష్యము లభించలేదు. బాంబులు విసరబడినతర్వాత జరిగిన సంగతి సం దర్భములనుబట్టి సదరు బాంబులలో అట్టి మార్గద్రవ్యములను శబ్దప్రపూర్ణవిదారక ద్రవ్యములను ఉండియుండవలె నని తోచు చున్నది. విల్సనుగారు చెప్పిన సాక్ష్యమునుబట్టి చేరువులోనుండి బాంబులను విసరుటవల్ల ప్రాణాపాయము కలుగదగినదై యు న్నది. ఒకటిన్నర అంగుళము మందముగల కొయ్యముక్కులు ఆ యుద్ధృతమునకు విరిగి పడిపోయెను. లోహపు ముక్కలు కొన్ని పేనుద్రాసులో దిగబడిపోయెను. ఇంతటి యుద్ధృతముకు విఘాతము నా బాంబులు చేయగల్గిన పు డ వి మ ను మ్యు ల ప్రాణ ము ల ను తీయుటకు తగినవై యున్నవని నా నమ్మకము. శరీరమునందలి ఆయువుపట్టుకట్టి లోహపుముక్కలు తగిలియుండినచో ప్రాణ మైనను పోవును లేదా ప్రాణహాని కలుగునంతటి గాయమైనను కలుగును.

ఈ బాంబులను బాగ్రత్తగా విసరినయెడల మనుష్యు పా్రిణములను తీయజాల నట్లునంటి రీతిగా సదరు లోహపు ము క్కులు బ్రద్రలగుటకుగూడ నవకాశము కలదు. కాని, సాధారణ ముగ విసరినప్పుడు మానవపా్రిణమును తప్పక తీయును. మను ష్యునియొక్క ఊర్ధ్వకాయమునందలి యే భాగమునకు ఆ లో హపు ముక్కలు తగిలినను మరణము తప్పదు.

మనుష్యుల పా్రిణములను తీయవలె నని ముద్దాయిలకు సంకల్ప ముండెనా యనువిషయ మలోచించవలసియున్నది. ఈబాంబులు విసరబడినప్పు డవి మందర మధ్య ము న గల నొక మెట్ల త్రోవ పయ్య బడెను. వేరొకటి

భాగ్యశ్రీకైబడెను. ఆరీతిగా మనుష్యులు లేని ప్రదేశమునందే ఆబాంబులు పడవలె నని గురిమాచి విసరినట్లుగా నేను అంగీక రించును. ముద్దాయిలు ప్రాణహానికై అని విసరియుండలేదని వా దించుచున్నారు. శాసనసభావ్యవహారముల సభాక్షేపించుటకై నిరపాయకరమైన యల్లరిచేయుటయే వారి యుద్దేశ మనియు, ఇందువల్లనే నిరపాయకరమైన నిర్ణనప్రదేశములందు గుఱిమాచి బాంబులను విసరియుండి రని వాదించబడెను. ఊరక అల్లరిచే యుటయే వారియుద్దేశ్యమైయుండినచో ప్రాణాపాయకరమైన సాధనములను వారుపయోగించియుండదు. కాబట్టి వారియుద్దేశ్య ము కేవలము ఆల్లరిచేయుటకాదు. అందువల్ల వారు నిర్ణన ప్రదేశములందే గురిమాచి విసరియుండుట అసంభవము. చిట్టి చివర కవి యెట్లొ సెరువనవకరముగా నిర్ణనప్రదేశములందు బడుట తటస్థించెను. ఇది కేసులము కాకతాళియము. దానిని పుర స్కరించుకొని మొదటనే తమకు ప్రాణహానిచేయు దురుద్దేశము లేనని వాదించు చున్నారు. అదియునుగాక, మొదటి బాంబు విసరబడినప్పుడు అది ప్రేలి పూయచు సభామందిర మంతటను ఆదరించినపుడును, సభ్యులు లేచి చెల్లాచెదరై పోవుచుండినప్పు డును. రెండవ బాంబును గుఱిమాచి విసరెనటు అవిశ్వసనీయ ము, అసాధ్యము.

భగత్ సింగు మొదటి బాంబును విసరెను. ఆతడా సని చేయుటవల్ల ప్రాణహాని కలుగగల దని ఆతనికి పూర్తిగా తెలి సియే ఆ పనిచేసెను. అదియునుగాక, అతని బాంబు ప్రయో గమువల్ల సర్ జాస్తి స్ఫుర్తగురికిని, పి. ఆర్. రావుగారికిని శంకర రావుగారికిని అపాయములు కల్గెను. ఈ నేరమునకు క్రిమి నలు ప్రాసీ జరు కో డ్ 507 న సెక్ షను ప్రకారము యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధింపదగియున్నది. ప్రాణాపాయకరమైన మార్గ ద్రవ్యము లుగల విదారక పదార్థములను న్యాయశాస్త్ర న్యతిరీక్తముగా దురుద్దేశముతో నుపయోగించుటగూడ విదారకమార్గద్రవ్య ముల వట్టుములోని రి వలెక్షను ప్రకారముగా నేరమైయున్నది.

ఇదే రీతిగా రెండవ ముద్దాయి అను దత్తాగూడ బాంబు ను ప్రయోగించి యన్. యస్. రాయి, మాజేగార్లకు హానిక లుగజేసెను. గనుక యిరువరూడ యావజ్జీవద్వీపాంతరవాసమున కర్హుడు. రెండు చట్టముల ప్రకారమును వీరికి శిక్షలు అర్హ మైయున్నను రెండు శిక్షలను కలిపి యొకపెద్దశిక్షగా రెండు టుకు పీలులేదు గనుకను, ఆ రెండుశాస్త్ర చొదిత శిక్షలలో ప్రత్యేకించి చేనినిగూడ నధిగమించని శిక్షనే విధించవల యును గనుక యావజ్జీవద్వీపాంతరవాసమును విధించుచున్నాను. వీరు హత్యచేయుటకై యత్నించినప్పటికిని ఎవరియెడ లను ప్రత్యేకింకను విధించలేదు. ఎవరు చచ్చినను సరేయని బాంబులను విసరిరి. అందువల్ల వీరి దౌర్జన్యమునకు ప్రతీకార పూర్వకముగా తీవ్ర శిక్షను విధించవలసియున్నది.

ఈ ముద్దాయిలు తాత్కాలిక కోపాద్రేషులై ఆశేషము చే చేసిన పనికాదు. కనుక వీరు బుద్ధిపూర్వకముగా నిట్టి పనుల నికముం డెప్పుడుగూడ చేయ సాహసులు. అందువల్ల వీరి నరి కట్టుటకై పూర్తిశిక్ష నిరోధార్థము విధించవలసియున్నది.

వీరు యువకులయ్యును ఘోరదుండగులను బుద్ధిపూర్వ కముగా జేసిరి. వీరినంటి సాహసులు దేశములో మరికొందరు బయలు చేరవలె నని యీ వీరు కోరుచు న్నారు. కనుక నికముండిట్టిద్రోహులును నేరస్థులనేకులు ఉద్భవించుం డుటకై భీతానూమునట్లుగా నేర నివారణార్థము పూర్తి శిక్షను విధించవలసియున్నది.

ముద్దాయిల యుత్సాహము
ముద్దాయిలకు శిక్ష విధించుచు తీర్పుచెప్పగనే “విప్ల వో ద్య ము ము చి ర స్థా యి య గ గాక “అని జయధ్వానములుచేసిరి. “సామ్రాజ్యవ్యవస్థనశించు గాక,” “విప్ల వోద్యమము చిరంజీవియగుగాక!” “ప్రహవరిపాల నము వర్ధిల్లుగాక!” అని కేలువేసిరి.
కేసు విచారణలో నున్న దినములందు ఖైదులోనుంచబడిన ముద్దాయిలు ఆత్మహత్యను చేసికొననెంచి విషమును మ్రింగెద రేమోనని డాక్టరులచే అనుదినమును ముద్దాయిలు పరీక్షింప బడిరి.
(అ. ప్రె.)

ఆసామ్ శాసనసభ ఎన్నికలు

కాంగ్రెస్ వారి విజయము
మంత్రి రాజీనామానిచ్చుట

పి.లాంక్, జూన్ 11:—ఆసామ్ శాసనసభ ఎన్నికలు పూర్తియైనవి. మంత్రియగు జి. నికోలస్ రాయ్ గారు తనమం త్రిపదవికి రాజీనామా నిచ్చినారు. గవర్నరుచే నవి యంగీకరిం పబడినది. తన నామినేషను కేసులకు సరియైన కాబుని నిరాక రించినందులకు నికోలస్ గారు గవర్నరుకు ఒక నరభూత్తుగూడ పెట్టుకొనిరి.

ఆసామ్ శాసనసభలో 100 మంది మంత్రుల విధము గా నుండును. స్వరాజ్యవారులు 16, కాంగ్రెస్ పార్టీవారు 84, దియము 39 నియోజకవర్గములలో 17 మంది, ప్రత్యేక జరి గెను. నియోజకవర్గములను పరీక్షించుచున్నందున కొందరును, నియోజకములు జరిగినతరువాత మరి కొందరును నూరుకొనిరి. ప్లాంటరులు 5 గురున్నారు. ప్రభుత్వాధికారులను, ప్రభుత్వ నియోజకవర్గములను కలిసి 14 గురును కలరు. (అ. ప్రె.)

కొడుకులు 70 ఏండ్ల తండ్రిని చంపుట

తమకు యిష్టములేనివానికి తమ చెల్లెలి నిచ్చుటకు తండ్రి నిశ్చయించుటచేత

కుంభకోణం, జూన్ 12:—తమకు యిష్టములేనివానికి తండ్రి తమ చెల్లెలి నిచ్చుటకు నిశ్చయించుటచేత 70 ఏండ్ల ము దుసరియగు సురూపదయాచియను వాని యిద్దరుగుమారులు రెండ్రతో కలిసిందిరి. ఈమెల వివరతాళికుక కొడుకులలో నొకడు రెండ్రిననేకచోట్ల గాయపరచి ంచెను.

శవపరీక్ష డాక్టరు సంతకపాఠముగారు చేసిరి. శవము మీద, 12 గాయములు కనబడెను. రెండ్రెయ్యుమిండుగా నిట్టి చిత్రవధ గ్రామస్థులలో సంకలము బుట్టించినది. పెద్ద కొడుకు చిన్నస్వామిని పోలీసులు పట్టుకొనినారు. కాని కూని లో మద్దమిచేసిన రెండవవాడు. పరారయినాడు. ముద్దాయిమీద 802 సెక్షను ననుసరించి చార్జి షీటు నిర్మింపబడెను. (శ్రీ ప్రె.)

కాశేక్వరరావుగారు వర్కింగ్ కమిటీ తీర్మానమును పాలించుట

విద్యామంత్రి సమావేశపరచిన సభకు వెళ్ల.

విరాకరించుట
విజయవాడ, జూన్ 12:—ప్రారంభవిద్యునుగూర్చిన చిట్టచిట్టను నిర్మించుటకు విద్యామంత్రి యిచ్చిన కొందరు శాసనసభ్యులు ఏకాదిన సంఘము నొకదానిని సమావేశపరచెను. ఈ సంఘములో పాల్గొనెదరా యని శ్రీయుత ఆచ్యుడేవర కాశేక్వరరావుగారిని శ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధి యజుగగా ఆ మహా శేయు లిట్లుచెప్పిరి: “వర్కింగ్ కమిటీ తీర్మానముసారముగా విద్యామంత్రి 13 తర్జీలు ప్రాతిమిక విద్యావిజ్ఞును చర్చించు టకు మద్రాసులో సమావేశపరచిన సంఘములో నేను పాల్గొన వుండుటకు నిశ్చయించినాను.” (శ్రీ ప్రె.)

NOTIFICATION.

It is intended to make provision for the teaching of Physiology for the B. Sc. degree course, of the Andhra University at the Medical College, Vizagapatam, for the medical students. The course for them extends over a period of 1 year, beginning from 1st July 1929. The fee payable in advance is Rs. 80/- (provisional) to be credited in a Government Treasury, to the head 'XII Medical, Miscellaneous receipts', and chalan produced in the Medical College office. As no concurrent course is allowed, only those who have either stopped their further Medical course for 1 year after passing the old 2nd M. B. B. S. or new 1st M. B. B. S. examination, or have completed their Final M. B. B. S., or L. M. S. are eligible for admission. Application for admissions should reach the Principal on or before 15th June 1929.

Medical College, P. KRISHNASWAMI, Vizagapatam, D/- 7-6-1929. Ag. Principal.

ఆంధ్ర పత్రిక

1929 సం॥ జూన్ నెల 13 వ తేది

గురువారము

ఆశాభంగము

శ్రీ నివాసశాస్త్రి గారును, పండిత కుంజరాగాధుని, ఆశాభంగము తెలిసి నిన్నటిదియు కెనియూ నుండి హిందూదేశమునకు బయలుదేరినటుల తెలియుచున్నది. సర్ సామ్యాయల్ విల్సనుగారు మాత్రము సంతసముతో ఇంగ్లండుకు జరిరి. సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారు సూచించినటుల, కెనియా సమస్యగూడ లేబరు ప్రభుత్వమునకు పరీక్ష యగుచున్నది. కెనియాలో తెల్లవారల యాధిక్యమును కాపాడవలయునని, ఓడ్డయరుగారు కోరుచున్నారు. హిట్లరు యంగు కమిషనువారు, సామాన్య నియోజకవర్గము విషయమై యూరపి యనులకును భారతీయులకును సమాధానము గురురవలయునని సూచించియుండిరి. కాని, భారతీయ రాయబారము వెడలి, శాస్త్రీగారి విషయమై ముచ్చటించినప్పటి, ఈ ప్రశ్నను పునర్విమర్శింప వీలులేదని, కాలనీల మంత్రిగారు నిశ్చయించినటుల సర్ సామ్యాయల్ విల్సనుగారు చెలిపిరి. ఈ సంగతిని ముందే తెలిసియున్నచో, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు శాస్త్రీగారిని ప్రతినిధిగ బంపియుండరు. భారతీయరాయబారము విల్సనుగారియొద్దకు వెడలి యుండదు. యూరపియను ప్రాబల్యమును చెక్కుచెదరకుండ నిలిపి యుంచి, భారతీయులను నష్టపెట్టు తలంపు దీనియందు ద్యోతక మగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విన్నపములు నిరాకరింపబడెను. భారతీయరాయబారులు, సంయుక్తనియోజకవర్గమును కోరుచు, అనధికార యూరపియనుసభ్యులు శాసన సభలో అధికసంఖ్యాకులుగ నుండుట పనికిరాదనిరి. అక్కడి ప్రజలకు యూరపియనులు ప్రాతినిధ్యము వహించుట పనికిరాదనియు, ఇటుల జరుగుచో కెనియా పూర్తిగ యూరపియనులవశ మగుననియు, సూచించిరి. భారతీయులకు ఉన్నతపు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగములలో ప్రవేశ మొనగవలయునని కోరిరి. తూర్పుఆఫ్రికా సమాఖ్య పనికిరాదని తేల్చరచిరి.

భారతీయుల యభిప్రాయమును నివేదించుటకు శాస్త్రీగారికన్న ను సమర్థులు వేరండజాలరు. అయినను, కృతనిశ్చయము లయినవారియెదుట, హేతు వాద మేమి బనిచేయును? కెనియా, క్రొను కాలనీ గాని, అధినివేశరాజ్య మయినను గాదు. అధినివేశ రాజ్యములకు సంపూర్ణ స్వయంపాలనా స్వాతంత్ర్యముండును. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు అట్టి వారినిశా సంపజాలరనియు, వారి విచక్షణను భగ్నపరుజాల రనియు, సాకు బలుకుటకు వీలుగను. కెనియాలోని భారతీయులకును, తదితర రంగుజాతులవారికిని, తామే బ్రిటీషుల మని బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు చెలుపుచు, సమయము వచ్చినపుడు తెల్లవారి దాడినుండి

వారిని దప్పింపజాలకుండుట, వింత గాదా? బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును నిర్వహించుటకు మార్గ మిదియేనా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విన్నపములుగూడ, ఎంత సులభముగ తృణీకరింపబడెనో చూచిన, కెనియా ప్రభుత్వమువారికి గాని, కాలనీలమంత్రిగారికి గాని, వారియెడ ఏమాత్రము గౌరవములేదని తలంపవలసి వచ్చును. హిందూదేశము ఆంతరంగిక స్వేచ్ఛను బడయనంతవరకు, వెలుపలనున్న భారతీయులను రక్షించుకొనుశక్తి బడయునని తలంప వీలులేదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును, బ్రిటీషు పార్లమెంటు సభవారును భారతీయుల తేమమును కాపాడెదరను నాశ దొలగినది. కన్సర్వేటివు మంత్రి, పునర్విమర్శనము పనికిరాదని యాజ్ఞాపించినను, లేబరుమంత్రియైనను, కెనియా భారతీయులకు న్యాయము సలిపెదరా? కెనియాలో అన్ని జాతులకును సమానావకాశము లుండవలయునుగాని, తెల్లవారి ప్రాబల్య ముండుట పాడిగాదని, లేబరుపక్షమువారు అధికారము వహించకముందు తెలుపుచుండిరి. వీరు తమయభిప్రాయముల ననుసరించి యికముందుగూడ మెలగెదరా? లేక కన్సర్వేటివు మంత్రి లగు కలనల్ ఎమెరీగారినిర్ణయమునే వీరు శిరసావహించెదరా? ఓడ్డయరుప్రభృతుల హితవును కొనసాగించెదరా? త్వరలో నీవిషయమై లేబరుప్రభుత్వమువారు తమయభిప్రాయమును ప్రకటించి, సందియముల నెల్ల బాపుట ధర్మము. ఎల్లరకును సమానావకాశములు గల బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమా, లేక శ్వేతసామ్రాజ్యమా, లేబరుపక్షమువారి యాశయ మను ప్రశ్నకు జవాబు వెలువడవలయును. లేబరుపక్షమునకు కెనియా ప్రశ్న విషమపరీక్ష యగు ననుటకు సందియములేదు.

లాయడుజార్జిగారు :

లిబరలుపక్షము

లిబరలుపక్షమును పునరుద్ధరించెదనని ఆశబెట్టి, వందలకొలది అభ్యర్థులను ఎన్నికలకై నిలువబెట్టి ధనము నధికముగ వెచ్చించి, గవోక్తులుగల కార్యక్రమమును ప్రకటించి, తుదకు లాయడుజార్జిగారు విఫలమనోరథులయిరి. అత్యల్పసంఖ్యాకులు మాత్రమే లిబరలు పక్షమునుండి గెలుపొందిరి. గెలిచిన వారిలోగూడ జోవిటుబోలువారు లిబరలుపక్షమును విడనాడి, లేబరుపక్షమున జేరి, అటార్నీ-జనరలు పదవిని స్వీకరించిరి. ఇట్టి సందర్భములలో లాయడు జార్జిగారిని లిబరలుపక్షనాయకత్వమునుండి తొలగింపవలయునని, ఆపక్షమువారు ప్రతికలకు ప్రాయట వింతగాదు. లాయడుజార్జిగారికి ప్రజ్ఞావిశేషమున్నను మాటనిలుకడ లేదను యభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. వీరి పూర్వవైఖరి విశ్వాసము గలింపజాలదు. వీరు వెనుక తమనాయకులగు ఆస్క్విత్తుగారిని విడనాడి, కన్సర్వేటివులతో జేరి, కొయలిషను ప్రభుత్వము నేర్పరచి, ప్రధానమంత్రిపదవిని స్వీకరించియుండిరి. వీరిచర్యలు ఒకవంక లిబరలుపక్షము వారికిని, వేరొకవంక కన్సర్వేటివులకును గూడ వెగటు బుట్టించెను. ఆకారణముచే కన్సర్వేటివులు వీరి నుండి చీలిపోయి, పిమ్మట అధికారమును చేపట్టిరి. పైమనుగారుగూడ లాయడుజార్జిగారికి ప్రతిపక్షులుగ నుండిరి. వీరిపుడు లాయడుజార్జిగారితో తాత్కాలికముగ చేరినను, వీరిసంయోగము చిరకాలము

నిలిచునని తలంప వీలులేదు. నిరుద్యోగమును నివారించుటకు తాము బ్రహ్మాండప్రయత్నము చేసెదమని, లిబరలు పక్షము వారు దీర్ఘ ప్రకటనము గావించిరి. లాయడు జార్జిగారి వైఖరి నెరిగినవారి కిది సమ్మతము బుట్టినపదయ్యెను. ఎన్నికలు ముగిసినప్పటి, ఇది కొనసాగ దని వారు తలచిరి. సమర్థులును, సమ్మదగినవారు నగు మరియొక నాయకుడు లిబరలు పక్షమును నడుపనిచో, ఈ పక్షము నిలువజాలదు. ఈపక్షపుసభ్యులు లేబరు పక్షమునం దయినను జేరెదరు, లేక కన్సర్వేటివు పక్షమునందయినను జేరెదరు. లిబరలు పక్షమునకు ప్రత్యేకాశయమేమియు గనుపించదు. కన్సర్వేటివులు ధనికులకు ప్రతినిధులగుచో, లిబరలుపక్షమువారును, మధ్యతరగతి ధనికులకు ప్రతినిధు లగుచున్నారు. అంతియగాని, కార్మికులదృష్టిలో ఉభయమును ఒకటియే. లిబరలు పక్షమునకు, కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట, సేచ్చావాణిజ్య మను కేక గలదు. వీరు స్వేచ్ఛావాణిజ్యము గోరుచుండ, కన్సర్వేటివు పక్షమువారు వాణిజ్యరక్షణపద్ధతిని గోరుచుండిరి. కొంతకాలము ఈసమస్యకొరకై వాద ప్రతివాదములు జరుగుచుండెను. పిమ్మట, ఐర్లెండుకు హోంరూలును ప్రసాదించవలెనని, లిబరలు పక్షమువారును, హోంరూలు నొసగగూడదని కన్సర్వేటివు పక్షమువారును పోరాడుచుండిరి. కాని, ఈరెండు సమస్యలకును ప్రాముఖ్య మిపుడు దొలగినది. స్వేచ్ఛావాణిజ్య పద్ధతిని బ్రిటీషు ప్రజ లేవగింపసాగిరి. ఐర్లెండుకు స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడుటచే, ఆ ప్రశ్నతో నిక బని యుండదు. పోపి హిందూదేశస్వాతంత్ర్య ప్రశ్న నయినను వీరు ముందుకు బెట్టెదరా యనిన, ఈ విషయమై ఉభయపక్షములవారికిని ఏకాశయ మే గలదు. అటుల గుచో లిబరలు పక్షము నిలిచియుండిన ప్రయోజన మేముండును? నిరుద్యోగసమస్యను వీరు ముందు బెట్టినను, లేబరుపక్షమువారివలె, వీరు దీనిని పరిష్కరింపజాలరని తెల్లమగుచున్నది. ఇంతియగాక, బ్రిటీషువారు రెండుపక్షములు మాత్రమే నిలిచియుండవలెనని కోరుచు చున్నారుగాని పక్షాధిక్యము నాశించుటలేదు. లిబరలుపక్షమువారికి చేకూరిన స్వల్పవిజయమున కిది యొకకారణ మనుటకు సందియములేదు. ప్రతిపక్షపద్ధతి కొనసాగ దను తలంపు వ్యాపించియున్నది. ఏవిధమున జూచినను, లిబరలుపక్షపు టునికి కవనరము గనుపించదు. దీనికి తోడు, లాయడు జార్జిగారే ఇకముందును గూడ నాయకులుగ నుండుచో, ఈపక్షమువారు ఇటు కన్సర్వేటివులలోను, అటు లేబరుపక్షమునందును జేరి, త్వరలో అదృశ్యము గాకమానరు.

కద్దరు నివేదిక

1927-28 సంవత్సరపు తంతుకారక సంఘము వారి కద్దరు నివేదిక ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. శ్రీయుత మగళాలాల్ గాంధీగారి మరణము వలన గలిగిన నష్ట మపరిమితము. వీరి పేరున కద్దరు ప్రదర్శనశాలను స్థాపింప నిశ్చయింపబడెను. నివేదనసంవత్సరమున గాంధీమహాత్ముడు సింహాశ్రమునకు వెడలి, 105248 రూపాయలను కద్దరు నిధికి వసూలు జేసెను. పిమ్మట గంజాము మండలమునకును, కొన్ని ఉత్కలమండలములకును బోయి, 21644 రూపాయలను సంపాదించెను. ఏప్రిలు మాసమునందు

బజాజ్ ప్రభుత్వము పర్యటనము సలిపి 66501 రూపాయలను సంపాదించగలిగిరి. తంతుకార సంఘము వారియొద్ద సంవత్సరాంతమున 2201976 రూపాయలుగలవు. 604214 రూపాయలు, సర్టిఫై చేయబడిన కద్దరుప్రతిష్ఠాపనల కొనగబడెను. మిగిలిన రాష్ట్రములలో ఉత్పత్తి పెరిగినను, ఆంధ్ర తమిళ రాష్ట్రములలో ఉత్పత్తి తగ్గెను. ప్రైవేటు సంస్థల ఉత్పత్తి తగ్గుటయే, యందుకు కారణమని తెలుపబడినది. కొన్ని సంస్థలలో కల్తీకద్దరు చేరుటచే, వానికి సర్టిఫికేట్లు తీసివేయ బడెను. అన్ని రాష్ట్రములలోని మొత్తము ఉత్పత్తి నిరుటి సంవత్సరమువలె నుండెను. విక్రయము 3308634 రూపాయలనుండి 3288794 రూపాయలకు జరిగెను. కద్దరు కేంద్రములు 310 గలవు. వీనిలో 138 ఉత్పత్తి కేంద్రములు. 172 విక్రయాంగణములు. మొత్తపు సంస్థలలో 156, తంతుకారసంఘమువారిచే నిర్వహించబడుచున్నవి ఉత్పత్తిసంఘములు మూడువేల గ్రామముల నావరించియున్నవి. 97700 నూలు పడుకువారిని, 4944 నేతపనివారలను 703 ఏకులజేయువారిని పోషించుచున్నవి. కద్దరు పరిశ్రమను నిర్వహించుచున్న ప్రచారకులు వేయిమంది గలరు. నూలు నాణెము వృద్ధియైనకొలదియు, నేతఖర్చులు తగ్గుటయు, వస్త్రముల ఖరీదు తగ్గుటయు సంభవించుచున్నది. ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాట రాష్ట్రములు ఎక్కువ సంబర నూలును తయారుచేయుచున్నటుల, సూచింపబడెను. నూలునాణెము, ఆంధ్రదేశమునందును, తమిళదేశమునందును వృద్ధిగాంచుచున్నది. అద్దకముగూర్చి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహింపబడుచున్నది. కద్దరుసంస్థలు తమకు గావలసిన ప్రత్తిని నిలువజేసికొనుట యవసరము. ఇది జరుగుచో, కద్దరువెలతగ్గగలదు. తమకు గావలసిననూలును తాము తయారుజేసికొను పద్ధతి రాజస్థానమునందలి బిజ్జోలాలో బాగుగ కొనసాగుచున్నది. పెక్కుకుటుంబములు నేతనుగూడ నిర్వహించుచున్నవి. రంగులద్దకమును నిర్వహించుచున్నవి. కొన్ని కుటుంబములు మాత్రము ఇతరులు వడికిన నూలు నుపయోగించుచున్నవి. ఈరీతిని 86,000 చదరపు గజముల వస్త్రములు తయారయ్యెననియు, 5500 మంది ప్రజలు తమకు గావలసిన వస్త్రములను తయారుజేసికొనిరనియు, తెలియుచున్నది. జయపురసంస్థానమున గూడ, ఇట్టి ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. గుజరాతులో 711 కుటుంబములు, స్వంతనూలుతో బట్టలను తయారుజేయుచుకొనెను. 5240 రతుల నూలును, 14178 గజముల వస్త్రములును తయారయ్యెను. గుంటూరుజిల్లా గురువారెడ్డిపాలెములోను, తిరువూరు ప్రాంత గ్రామములందును, మధురజిల్లాలో కాజీపాలెమునందును యిట్టి యలవాటు వ్యాపించియుండెను. స్వదేశసంస్థానములు కొన్ని కద్దరు పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొసగుట శుభచిహ్నము. బద్న వేలులో మైసూరు ప్రభుత్వమువారు సలుపుచున్న ప్రయత్నము లధిక విజయము బడయుచున్నవి. మానమునకు రెండువేల రూపాయల కద్దరు ఇక్కడ తయారగుచున్నది. మరియొక కేంద్రమును స్థాపించు ప్రయత్నము గలదని తెలియుచున్నది. గ్వాలియరుసంస్థానమున పాత శాలలలో తక్కితో నూలుపడుకుట నేర్పుచున్నారు. ఏదేశవస్త్రబహిష్కారమునకు కద్దరునిర్మాణము

సాధనమని గుర్తించుటచే, నిటీవల కద్దరు ఉత్పత్తి యధికమగుచున్నది. తగినంత కద్దరును ఉత్పత్తిజేయుటకు ప్రస్తుతసంస్థలు పూనుకొనగలవాయను ప్రశ్న యుదయించినది. ఇందుకొరకై ప్రబలప్రయత్నములు జరుగవలెనని, ఇటీవల తంతుకారసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. వీరినిర్ణయమును, వివిధరాష్ట్రములవారును శ్రద్ధతో కొనసాగించెదరుగాక యని కోరెదము.

కాంగ్రెసుపక్షము : బెంగాలు ప్రభుత్వము

బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు, కాంగ్రెసుపక్షపు బలమును చులకనజేసిరని, వారు ప్రచురించిన 1927-28 సంవత్సరపు పరిపాలనానివేదికము బట్టి గ్రహింపవచ్చును. దేశబంధుదాసుగారి మరణము వలనను సాంఘికవైషమ్యముల వృద్ధివలనను, కాంగ్రెసుపక్షము ఊణత గాంచె ననియు, ఇకముందు తిరిగి తలయెత్తజాలదనియు ప్రభుత్వమువారు తలచుటచేతనే, శాసనసభను నిర్ణీతసమయమునకు బూర్వమే రద్దుజేయుట తటస్థించెను. కాంగ్రెసు పక్ష మంతరించి, సహకారపక్షము జయముగాంచుననియు, అప్పుడు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును సులభముగ పునరుద్ధరింపవచ్చుననియు, వీరు భావించియుందురు. వంగదేశమునందు, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఎడబాటు అతిశయించె ననియు, పైమను కమిషనుపట్ల ఉభయసంఘములవారును వేర్వేరు భావములను దెలిపిరనియు, మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసునుండి వైదొలగిరనియు, ప్రభుత్వనివేదికము దెలుపు చున్నది. పైమను కమిషను బహిష్కారము విషయమున గాని, శాసనసభలో గాని, కాంగ్రెసు పక్షమునకు జయము గలుగలేదని, ప్రభుత్వమువారి తలంపు కాంగ్రెసుపక్షమువారికిని, కార్మికులకును మధ్యగూడ చీలిక గలిగెనని, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. కాంగ్రెసు పలుకుబడి యంతరించెనని, ప్రభుత్వమువారు భావించియే, శాసనసభను రద్దుజేసి యుందురు. కాని ఫలితము అన్యథా జరిగెను. కాంగ్రెసుపక్షము వారు వంగదేశమునందు దిగ్విజయము బడయుచున్నారు. నేటివార్తలబట్టి, కాంగ్రెసు పక్షము వారు 42 మంది శాసనసభలో తెలియుచున్నది. వీరికింకను విజయపరంపరలు చేకూరనున్నవి. పెక్కుతావుల కాంగ్రెసు పక్షమునకు పోటీయే లేకపోయెను. పోటీ యున్నచోటుల సహకారపక్షము పూర్ణాపజయము గాంచుచున్నది. కొన్ని తావులలో కాంగ్రెసు పక్షమువారిలోనే పోటీ గలుగుచున్నది. మహమ్మదీయసంఘమువారు గూడ కాంగ్రెసు పక్షమువారి నభిమానించుచు, మంత్రివర్గమును చేపట్ట కుండుటకు వాగ్దానము చేసిరి. ఇట్టి సందర్భములు ద్వంద్వ పరిపాలనమును పునరుద్ధరించుట యసంభవమని చెప్పవచ్చును. అపిమ్మట ప్రభుత్వమునకును లోకమునకునుగూడ నిజస్థితి దెలిసిరాగలదు.

యూరేషియనులు

విషపు డురాంటుగారు, వెన్సి మినిస్టరులో ముచ్చటించుచు, యూరేషియనులు యూరేషియనుల పట్ల మిగుల నిర్దయ జూపుచున్నారనియు, యూరేషియనులకు ఉభయజాతులమధ్యగణములు అలవడెననుట కెట్టి ఆధారము లేదనియు, బలికిరి. ఇప్పుడు యూరేషియనులు త్రిశంకుస్వర్గము నాక్రమించు

చున్నారు. వీరిని యూరేషియనులు ఆదరించుటలేదు. భారతీయులతోపాటు మెలగుటకు, వీరు సమ్మతించక, తమకు ప్రత్యేక పు హక్కులు గావలయునని కోరుచున్నారు. యూరేషియనులతో సమానముగ నయినను, వారికన్న కొంచెము తక్కువ నయినను, తమకు హక్కు లేర్పడవలయును గాని, భారతీయులతో సమానముగ నుండుటకు తాము గీకరింప మని, వారు తెలుపుచున్నారు. ఇట్టిదృక్పథము, యూరేషియనుల పురోభివృద్ధికి తోడ్పడజాలదు. తాము భారతీయులమని భావించి, భారతీయుల కష్టసుఖములలో పాల్గొనుచు, భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై యూరేషియనులు భారతీయులతో కలసి పాటుబడుచో, స్వరాజ్యము లభించిన పిమ్మట, దేశము నందర్బాసానము నాక్రమింపగలరు. అందుకు మారుగ ప్రస్తుతసమయమున భారతీయాశయముల కడ్డుదగులుచు, రాజకీయాభివృద్ధికి భంగము కలిగించుచు, తాము భారతీయులకన్న అధికులమని విజ్ఞప్తిగచు, యూరేషియనులు మెలగుచుండుచో, స్వరాజ్యము లభించిన పిమ్మట, భారతీయులు వీరి నాదరింపనిచో, వారిని నిందించి ప్రయోజనము లేదు. ఈసంగతిని గాంధీ మహాత్ముడు వీరి కిదివరకు బోధించియుండెను. ఇంకను వీరు తమ ప్రాతవైఖరిని విడువకుండుచో, తమకుగాని, దేశమునకుగాని సాయపడజాలరు. యూరేషియను లిదివరకే, హిందూదేశమునే వీరు సమ్మకొనవలయునుగాని, బ్రిటీషువారు ప్రత్యేకవరముల నిచ్చెదరని ఆశబెట్టుకొనవలదని, హితవు గఱపియుండిరి. కలనల్ గిడ్డీ గారికి, బ్రిటీషు ప్రముఖులు నిజస్థితిని తేటపరచియుండిరి. వీరు ఆశాభంగముతో ఇంగ్లండునుండి ఇండియాకు తిరిగివచ్చిరి. ఇకనయినను వీరికి నిజమార్గము గోచరించి, భారతదేశాభ్యుదయముద్వారా తమయభ్యుదయముగూడ, చేకూరునను వివేక ముదయించుగాక!

మిరటుకేసు

మిరటుకేసు నిన్నటిదినము ప్రారంభమయ్యెను. ఇది ఎంత కాలము పట్టునో, ఎంతద్రవ్య మిందు నిమిత్తము వెచ్చింపబడునో చెప్ప వీలులేదు. దీనిని మిరటునుండి, హైకోర్టు ఉన్న ప్రదేశమునకు మార్చవలయు నని, ముద్దయిలు కోరిరిగాని, వారి కోర్కె నిరాకరింపబడెను. సరోజినీదేవిగూడ ఇండియా మంత్రి నీవిషయమున గోరెనని తెలియుచున్నది. మారుమూల నున్న మిరటుకు, ప్రభుత్వమువారి రెంటి గొప్ప న్యాయవాదుల నయినను తెప్పింపగలరుగాని, ముద్దాయి కిది ఎంత వ్యయప్రయాససాధ్యమో తెలుప నక్కర లేదు. కార్మికుల స్థితిని విచారించుటకు విట్టి కమిషను త్వరలో పచ్చి విచారణ సలుపనున్నది. పైకేసులోని ముద్దాయిలలో పలువురు కార్మికసంఘనాయకులు. లేబరు ప్రభుత్వమువారికి హైందవ కార్మికోద్యమముపై అభిమాన మున్నచో, మిరటు కేసులను ఎత్తివైచి, కార్మికులలో సంకృప్తి గలిగించుట ధర్మము. వీరలనే గాక, రాజకీయనిర్బంధితుల నందరను విడుదలజేయుట యవసరము. మరియొక సందర్భమును గూడ గమనింపవచ్చును. ప్రభుత్వన్యాయవాదులగు లాంగుఫర్డు జేమ్సుగారు కేసును ప్రారంభించుచు, రుష్యా పరిపాలన పద్ధతిని త్రివముగ నిరసించిరి. రుష్యా పరిపాలన విధాన మెటు లున్నను,

గుమ్మాతో రాజకీయముగను, ఆర్థికముగను సఖ్య పడుటకు తాము ప్రయత్నించెద మనియు, తమ నీ కోర్కె చిరకాలమునుండియు ప్రేరేపించుచున్నదని యు, నూతన విదేశ వ్యవహారమంత్రి యగు సర్ ఆర్థు హెడ్డరుననుగాను పలికిరి. ఇట్టిస్థితిలో మీ రటు కేసును సాగనిచ్చుటనలన, లేదని ప్రభుత్వపు సంకల్ప మీదేరునాయన ప్రశ్న గలదు. ఈ కేసువిషయముగూర్చి లేదని ప్రభుత్వమువారు దూర మాట చివవలసి యుచును.

జమనల్లాల్ బజాజ్ గారి ధైర్యము

రాజకీయ గ్రంథముల నిమిత్తము, ఇండ్ల సోదాలు బలమయినవి. రామానందచట్టిగారి యింటిని వెదకినందుకు, గాంధీమహాత్ముడు అసమ్మతి తెలుపుచు, ఇండ్లసోదాలు ఎంత అక్రమమో దెలిపియుండిరి. పండిత సుందరలాలుగారి గ్రంథము జమనల్లాలుబజాజ్ గారియొద్ద నున్న కారణమున, వారి నా గ్రంథమును ఇచ్చివేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు గోరగ, బజాజ్ గారి రందుకు నిరాకరించి, గ్రంథము నందు అహింసామార్గమే బోధింపబడెననియు, దాని యం దాక్షేపింపదగిన దేమియును లేదనియు, బజాజ్ గారు జవాబిచ్చిరి. తుదకు బజాజ్ గారున్న మేడభాగమునేగాక, మరియొక రాక్రమించిన భాగమును గూడ పోలీసువారు సోదాజేసిరి. ఇట్టిచర్యలు ప్రజల కెల్లరకును వెగటుబట్టించుట సహజము. నిరంకుశ చర్యలకయినను ఒకవరిమితి యుండవలయును. బజాజ్ గారు తమయసమ్మతిని జూపుటకుగాను, సత్యాగ్రహము నవలంబించిరి. ఇకముందయినను ఇట్టి సోదాలు తగ్గునేని, బజాజ్ గారి రందుకు కారకులయిరని ఎంచవచ్చును.

జమనల్లాలు బజాజ్ గారి గృహము సోదా చేయబడుట

“భారత్ మే అంగరక్ష రాజ్” అనుగ్రంథమున్న దను సందేహమువై ఈసోదా జరుపబడెను. బొంబాయి, జూన్ 12.—బొంబాయినందలి వర్తక సంస్థలకు కేంద్రస్థానము కల్కత్తాలో నేటిదినము మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు ఒక పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు కొంతమంది కాన్స్టేబులతో వచ్చుటచే కొంత సంవలన మేర్పడెను. కల్కత్తాలో 890 వ నెంబరు గృహమునందన్న నేత జమనల్లాలు బజాజ్ గారి ఇల్లు సోదాచేయుటకై సర్పివారంటులతో ఆ పోలీసు వారు వచ్చిరి. భారత మే అంగరక్ష రాజ్ అను గ్రంథము నేత జమనల్లాలుగారి నద్దమం దెనని పోలీసువారికి తెలియుటచే సర్పివారంటులతో వారు వచ్చిరి. పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు బజాజ్ గారికి సర్పివారంటు చూపిరి. ఆభవమునందలి మూడు నాలుగు అంతస్తులను సోదాచేయుటకై సర్పివారంటు ఇవ్వబడెను. తాను నాల్గవ అంతస్తునందుంటిననియు, మూడవ అంతస్తు నందు బాచిరాజ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారి కార్యాలయముండెననియు, తానున్న నాల్గవ అంతస్తు సోదాచేయుటకు తనకెట్టి అభ్యంతరము లేదనియు, కాని మూడవ అంతస్తు సోదాచేయుటకు బాచిరాజ్ కంపెనీవారి అనుమతి పొందవలయునని బజాజ్ గారు చెప్పిరి. తమ కార్యాలయమును సోదాచేయుటకు బాచిరాజ్ కంపెనీవారు అంగీకరించిరి. భారత్ మే అంగరక్ష రాజ్ అను గ్రంథము తనవద్ద నున్నదనియు, కాని నాల్గవ అంతస్తునందు లేదనియు, పోలీసువారికి గ్రంథమిచ్చుటకు తన కిష్టములేదనియు, కలిజమన్ లాల్ బజాజ్ గారు పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరుకు స్పష్టముగ చెప్పిరి. పోలీసువారు సాయంకాలము 5 గంటలకు మూడునాలుగు అంతస్తులను వెదకిరి. ఈ గ్రంథము విచ్చుటకు దొరకలేదు: బాచిరాజ్ కంపెనీయందు మాత్రము 6 తోటాల రిజిస్టరు దొరకెను. పోలీసువారు దానిని స్వాధీన మొనర్చుకొనిరి.

జమనల్లాలు బజాజ్ గారు రాత్రి ఆహుదాబాదునకు వెళ్లిరి. అచ్చటండి విదేశీపత్ర బహిష్కరణ ప్రచారము నుట్టుటకై కరాచి వెళ్లెదరు. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ జయంతి-చీరాల

ఆంధ్రప్రదేశ్ జయంతి ప్రఖ్యాత నాయకులగు శ్రీనివాసయ్యగారి యాజమాన్యమున జూగుననియు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, బత్తా సత్యనారాయణ, ప్రభృతులు యువన్యసించెద రనియు పత్రికాముఖమున సంతకు పూర్వమే తెలియవచ్చుటచే గుంటూరు కృష్ణ గోదావరి మండలముల నుండి పలువురు అభిమానులు విజయంజేసిరి. ఉదయం 7-45 గంటలకు ఆయ్యంగ రున, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును సత్యనారాయణగారును, మద్రాసు పానెంజెడులో దిగిరి. శ్రీవారల ను జాగర్లమాడి కుప్పస్వామిచౌదరి ఎం. ఎల్. సి గారును పలువురు చీరాల పుర ప్రముఖులును, నందలకొలది తదితర జనులును మంగళవాద్యములు భజనలతో నెదుర్కొని నుస్వాగత మిచ్చి జయజయ ధ్యానములు సల్పిరి. నాయకులకును ప్రేక్షకజనమునకు శ్రీచుంతులగు కుప్పస్వామి చౌదరిగారు స్తేషను సమీపము ననున్న తమసాధమున విశ్రాంతి కై కొనునట్లుచేసి ఫలహారదుల నొసంగిరి.

నాయకు లొకింతసేపు వివిధ విషయముల గూర్చి ముచ్చట లాడిరి. పిమ్మట 9 గంటలకు నాయకులను, ప్రేక్షకబృందమును, మోటారులలోను, బస్సులలోను, కూర్చుండ చేసి భాజా భ జం శ్రీ ల తో డ ను, భ జ న ల తో డ ను, పురవీధుల గుండ నూలేగించి రామనగరునకు గొంపోయిరి. ఆంధ్ర రత్నము యొక్క ఛాయాపటము పూలదండతో నలంకరించి మోటారు పై నుంచిరి. ఆపటమును చూచి పిల్లలు మొదల పెద్దలఱకు యెల్ల గ ప్రజామ మొసంగిరి. ఒకటి రెండు చోట్ల ఛాయాపటములు తీయబడెను. రామనగరునందు ప్రవేశించిన తర్వాత ఏతన్మహాత్మ్యమునకు ముఖ్య కారకులగు శ్రీ గుమ్మడిదల వేంకటసుబ్బారావు, ఎం. ఎ. గారు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారి యగ్యక్షర క్రింద సమావేశమైన సభవారు విద్యాగోష్ఠిని నడిపి తాము రచించిన వ్యాసమును సమగ్రముగ జదివి వినిపించిరి. ఆ వ్యాసము యొక్క ప్రతులు ఎల్లరకు విరివిగ పంచి పెట్టబడెను. అంతటితో ప్రాతఃకాలకార్యక్రమము ముగిసెను.

రామనగర మని పిలువబడు యీ ప్రదేశమునందే వేల కొలది చీరాల పేరాల పురవాసులు మునిసిపాలిటీని, ప్రభుత్వమును ధిక్కరించి, తమ గృహములను వదిలి శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాలకృష్ణయ్యగారి ప్రోత్సాహమున మానముల కొలది కుటరీ ములందు నివాస ముండి రని పాఠకు లెఱుంగగలరు. ఇప్పుడా రామనగరమునందు గోపాలుని గృహము తప్ప మరేమియు లేదు. ఆ గృహము చుట్టును యిరువదివారు పకరముల భూమి కలదు. శ్రీ వారు సంకల్పించి నిర్మింప జూచిన దేవాలయముల యొక్క పునాది గోడలు వైతము శిథిలమై, చిందర వందరగా పడి యుండెను. గృహము వైతము శిథిలావస్థయందే యున్నదని చెప్ప నక్కరలేదు. గోపాలుని యీ గృహసమీపమున నే దహనమొనర్చిరి. ఆ దహనమొనర్చినచోట గడలపాతితోరణములతో నలంకరించిరి. ఆ ప్రదేశమును చూచిన వారెల్లరు కంటు తడిపెట్టుచునే వచ్చిరి. శ్రీవారి గృహముచుట్టును చలువ పండల్లు, వంటకాలలు, భోజనశాలలు నిర్మించి వచ్చి తోరణములతో నలంకరించిరి. ప్రేక్షకులెల్లర కావదేశ మొకరమణీయ పూజాత్మకముగ గన్నట్లుచుండెను. 12 గంటలకు ప్రేక్షకులెల్లరకు ముష్టాన్నము రసాలఫలము లొసంగబడెను. ఆ విందులో బాల్గానిన వందలకొలది జనులలో చాతుర్వర్ణ్యములవారే. గాక మహమ్మదీయ సోదరులును కొందఱుండిరి. ఎట్టి మత కులభాషా భేదములు పాటించబడలేదు.

భోజనానంతరము శ్రీ దేశోద్ధారకుని యగ్యక్షర క్రింద శ్రీ రాజా ప్రతాపసింహుని వర్ధంతి యత్యుత్సాహముతో జరుప బడెను. శ్రీ ప్రతాపుని నిర్వక్త పరాక్రమ సాహ సోదార్యముల బ్రతీపించుచు శ్రీ కుప్పస్వామి అమనోక యువకుడు చక్కని వ్యాసమొకటి చదివి సభ్యుల నానందింపజేసెను. అధ్యక్షులును అప్రతిమానమున తమ సహజ వాక్పటిమతో శ్రీ ప్రతాపుని నాటి దేశపరిస్థితులకు కర్తవ్యపరిస్థితులకు ను గల వ్యత్యాసముల విశదపఱచి స్వయంధోధారణమునకు స్వరాజ్యసంపాదనమునకును యువకులెల్లరు తమ సర్వస్వమును ధార పోయట గ ల్య ము ని ఘోషించిరి. అంతటితో ప్రతాపుని వర్ధం తియు త్పవ ము ముగిసెను. సాయంత్రము 8 గంటలవేళ వేణువాడంగారి సన్నాయిపాట కచ్చేరి జరిగెను. పిమ్మట 4 గంటలకు మఱిల సభ ప్రారంభమయ్యెను. ఈసభకు వేలకొలదిజనులు వచ్చియుండిరి. సభలో నా సీనులై యున్న వారిలో నగ్యక్షులగు శ్రీనివాసయ్యగారును,

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగ బత్తా సత్యనారాయణ, పిల్లలమట్టి ఆంజనేయులు, ఎం. సి, కుప్పస్వామిచౌదరి ఎం. ఎల్. సి, కాశేశ్వరరావు ఎల్. సి, గా. సీతారామశాస్త్రి, ఉన్నన లక్ష్మీనారాయణగారు రామచంద్రరావు, బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యప్రకాశరావు, గాన్ బేగ్ సాహెబ్, అయ్యంగి రమణయ్య, అబ్బూరి రామకృష్ణరావు, నమ్మకెదల సుబ్బారావు, కేరణు రామస్వామిచౌదరి, శనగపల్లి రామిగుప్త పున్న మ్యశాస్త్రి, కుమారస్వామి, సంజీవరానోరి వెంకటేశ్వర్లు (కొరడా) మచిరాజు రామనూనె పానకాలశేష్టి, ఉటుకురు రామలు, చావలి న రావుగార్లు ప్రముఖులు. సభాప్రారంభమున మాచిభాగ్య ర్యనారాయణగారు బి. ఏ. (బాపట్ల) ప్రార్థనాపూర్వ భక్తిరసపూరితములగు పద్యముల శ్రవణానందముగ జదిపి తిన్నయులుగ జేసిరి. శ్రీ కుప్పస్వామిచౌదరిగారి యువ పై శ్రీమాన్ శ్రీ శ్రీనివాసయ్యగారు అధ్యక్షాసీత రించిరి.

అధ్యక్షుని ప్రసంగము

అధ్యక్షు లొసంగిన ప్రారంభోపన్యాసముయొక్క రాంశము యీ కిందివిధముగా నుండెను. “శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్ధిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి సినేన, స్వార్థత్యాగము, కార్యదీక్ష అప్రతిమానములు స్య సామాన్యములు. అట్టి మహాధీరుడు, శౌర్యవంతుడు ములలో శుక్కుదరిదుడై, కష్టపరంపరలందు దగుల్పూర్వ వ్యాధిగ్రస్తుడయి పరితపించి ప్రాణముల బాపిన ఆంధ్రులెల్లరును, ఆంధ్రులెల్లరేగాక దేశియులెల్లరు వలసి యున్నది. ఇట్టి దుగ్ధిని దుర్మరణమును మన జీ ధురీణులేగాక ప్రపంచమందలి యిరర దేశములందును పై ప్ర మహానాయకులు సొందుట సంభవించుచున్నది. గోష్ఠి య్లుడు గొప్ప ప్రతిభాశాలి. ప్రజావశీకరణ శక్తి అత్యద్భుత అధికముగా గలిగియుండెను. గానము, నృత్యము, సారస్వ వేదాంతము, పాత్రధారణము మొదలగు లలితకళలందు ము అపారపాండిత్యమును, అద్భుత మేధాశక్తిని కలిగి డెను. కావుననే చీరాల పేరాల పాస్త్రవృత్తుల తమ పట్టా నువీడి రామనగరును నిర్మించి అందు తాటియాకుగుడ్డి న్న మానముల పర్యంతము నష్టకష్టములకొర్చి నిష్క్రింతిలో ని పగల్గిరి. గోపాలుడు కిగర్వమాడాసటి. ఆయన సర్వ సౌ త్యత్వము, సర్వ జనాదరణము మొదలగు సద్గుణ నలవర చు కొని త దమ గుణ్యము గ నడ చూ కి యుండెను. గాఢమైన దివ్యజ్ఞానముకలిగియుండెను. ఆయన ప్రదేశములు అమృతప్రాయములు. ఆవాక్యముల నాకర్షించి రెల్లరు ఆనందయందు లగుచువచ్చిరి. ఆయన సద్బోధనము పామరులలోనేగాక పండితులు, నిద్యాధికులలోను చిత్తసంస రముకలిగి కార్యదీక్ష, దేశసేవానిరతి, స్వార్థత్యాగము, దైవ స్థాపితములయ్యెను. మహాత్మాశీకం పె గోపాలకృష్ణయ్య గారి నూతన శక్తిని నూతన శేజము నుద్ధరింపజేసెనని ఖ యుగా నుడువుచున్నాను. దేవుడు సద్గుణగణములుగలవారినే క ముగ తనలో నైక్యము జేసికొనును. ఆయనగారింక బ్రతికి డునేని ఆంధ్రదేశము ప్రస్తుతముకంటె సహస్రసంతులము కతరమగు కీర్తిప్రతిష్ఠను కలిగియుండెడిదని నానమ్మక కైరా, చాంపరాన్ ప్రదేశములలో జరిగిన సత్యాగ్రహమె యెత్తు, చీరాల, బాద్మిల్ ప్రదేశములలో జరిగిన సత్యాగ్ర మొకయెత్తు. కైరా, చాంపరానులలో సత్యాగ్రహము వ్యర్థ లయ్యెను. కాని చీరాల బాద్మిల్ లో జరిగిన ప్రయత్నముల రీతిగా ఫలప్రదములుగాకండినను కొంతసర కైనను సక్రమ నొకేవిధమున కట్టుబాట్లతో జరిగియుండెననుట తథ్యము. చీరాల నాయకమణియగు గోపాలునికంటె బాద్మిల్ నాం డగు పటేలుగారు ఎక్కువ యధ్యక్షపంతులు, ఆ కారణము పటేలుగారు గోపాలుని కంటె అధికముగ వి జ లక్ష్మీని చేబట్టగల్గెను. గోపాలుని అపజయమునకు ముఖ్యులు పానుగల్లు ప్రభృతులేయని వేటుగ జెప్ప నక్కరలే గోపాలునివంటి ప్రతిభాశాలికి పెక్కుండు మిత్రులు, యాయలు, శిష్యులునుండుట సహజము. చీరాల య మము మహాన్న త సితియందున్న పూడు ఆంధ్రప్రదేశ్ మున ఆహ్వానించియుండెను. వారి యాహ్వాన మంగీకరించి చీ సభిదర్శింపవచ్చితిని. ఆదర్శులగు శ్రీవారియందు నిగూ

యన్న కార్యదీక్ష, ప్రజామరాగము, ఆత్మశక్తి దేశసేవానిరతి, శ్రావ్యబాగుగా గ్రహింపగల్గితిని. అట్టివానితో సఖ్యము న్నీహము పొందగలిగినందుల కెంతయు ధన్యుడనైతిని యు హ్నింగితి. ఆయనయందు నాకు అత్యంత ప్రేమను రాగములు గలవు. ఆంధ్రరత్నమునంటి ప్రముఖును అల్పవయస్కునందు గ్రహించుట ముఖ్యముగా నాంధ్రుల దురదృష్టమై యున్నది. ఈ సమావేశమునకు ముఖ్యకారకులగు వెంకటసుబ్బారావుగారి నే నెంతయు ప్రశంసించుచున్నాను. కీర్తి శేఖరులను మహానాయకుల జయంత్యుత్సవముల యీవిధముగా భక్తిశ్రద్ధలతో జరుపుట నితయు నగత్యము. ఆంధ్రరత్నముకడ నమ్రత, శాశి ల్యము మిక్కిలముగా నుండెను. కావుననే ఆయన త్రియర్థముచే వి శేష బాధ పడుచుండినను దేహ బాధను పాటింపక ఆధ్యాత్మిక జీవితము గడపుచు తుదకు అవతారమును చాలించెను. ఆయన మహాయోధునివలె మరణించెను. ఆయన జీవితము మనకు చక్కని యాదర్శముగా నుండగలదు. అట్టి పుణ్యశీలని చరిత్రము ఆంధ్ర యువకులెగాక భారతీయ యువకు లెల్లరు చిరకాలము స్మరింపదగియున్నది" అని చెప్పి ముగించిరి. ఈసమయమున సభ్యులెల్లరు శోకాశ్రువుల జలజల రాల్చిరి. పిమ్మట త్రివిక్రమరావు, గజపల్లి రామకంద్రారావు, ఈశ్వరదత్తు, సావర్కారు, విద్యాసాగర పాండ్య, దేశభక్త వేంకటప్పయ్యగారు సభ నిర్విఘ్నముగా జరుగుగాకయని యభిలషించుచు పంపిన తంత్రవాద్యల సారసంగ్రహము సభలో చదువబడెను.

పిమ్మట గ్రూపులో తీయబడెను. తర్వాత జనసమ్మర్శన మధికమునచే మైదానమున సభ సమావేశము కాబడెను. అంతట పెండెం కేశవులుగారు రచించిన గోపాలకృష్ణ స్మృతి అను శిల్పితో మాడిన పద్యర్పములు చదువబడెను. తర్వాత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఉపన్యసించిరి. శ్రీవారి యుపన్యాసమును సంగ్రహముగా నీక్షించి విధిమన సాంఘికము చున్నాడ:-

నాగేశ్వరరావుగారి యుపన్యాసము

వందలకొలది జనులు తీర్థయాత్రాపరులవలె నేడీ సమావేశమున కేతెంచుటయే శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారి మాహాత్మ్యము నకును, శ్రీవారపల్ల ప్రజలగుల భక్త్యాదరణములకును తార్కాణము. లోకములో ప్రజలు రెండు రకములు. జీవన్ముక్తులు. మృతజీవులు. వీరిలో మొదటి పక్షమువారధికము. మృతజీవులు దేశోద్ధరణమునకై, లోకకल्याణమునకై తమ సకలసంపదలను వినియోగింతురు. అట్టివారిలో ఆంధ్రరత్న మొకరు. రత్నము రాళ్లలో నెల్ల ఎట్లు శ్రేష్ఠతను మైనదో గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఆంధ్రులలో నెల్ల నట్టి శ్రేష్ఠతములు. కావుననే ఆంధ్రరత్నము అని స్తుతింపబడుచున్నారు. రత్న మెట్లు తనదవ్య రేణువును కాంతిని దశదిశల బాజ్యల్యూహముగ ప్రసరింపజేయు నో ఆంధ్రరత్నము తనప్రతిభను దేశమందంతట ప్రజ్వలించజేసి సత్కీర్తింపజేయెను. నేడీచీరాల పేరాలపురములందు ఆయన దివ్యనామము ప్రతిధ్వనించుచున్నది. రామదండు, రామనగరు, రామదాసు అనుపదములు నిచ్చుట పట్టినను వినవచ్చుచున్నవి. గోపాలుడు పేరాలపురములకు భారతదేశ మెల్లదలను కాశ్వతమగు నిరుపమానమగు కీర్తి ప్రతిమల సంపాదించి యుండెను. ఆంధ్రులు గోపాలుని నామము కీర్తించుచున్నను ఆయన యొక్క నిచ్చితాభిప్రాయములను, నిజరత్నమును బాగుగా గ్రహింపజాలకపోయిరి. అట్లు గ్రహింపగల్గినవారు మిక్కిలియరుగుగ నున్నారు. ఆయనసత్వతమును శక్తిని బాగుగా గ్రహింపగల్గినవారిలో గు. వెంకట సుబ్బారావుగారు ప్రధానులు. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ సంకేతాత్మకడను పార్థునకు భగవద్గీతల నుపదేశించు తేరి లోకములో మనుజులు జ్ఞానయోగులుగను కర్మయోగులు గను విభజింపబడగలరని నెలవిచ్చి యుండెను. మన గోపాలకృష్ణుడు కేవలము జ్ఞానయోగి యనిగాని కర్మయోగియనిగాని చెప్పజాలము. ఆయన రెంటిని సాధింపగల్గెను. జ్ఞానకర్మముల రెంటిని సమేళనమునర్పించెను. ఆయన పాశ్చాత్యదేశముల లో విద్య పరిసమాప్తి నొందించి స్వదేశమునకు వచ్చినతోడనే యిచ్చటి దుస్థితిని క్షిప్తపరిస్థితులను జూచి సహింపజాలక మన దౌర్భాగ్యనితని పోగొట్ట నిశ్చయించుకొని ఆధ్యాత్మమును ఆధిభౌతికమును రెంటిని సమేళన మొనర్చి ప్రజా నాయకత్వమును నహించిరి. గోపాలుని ముఖ్యసందేశమునందలి ప్రధానాంశ మేమన: సర్వవిధకర్మల ననుష్ఠించుచు కై రాగ్య భావముతో విరాజిల్లుటయే కర్తవ్యము. అప్పుడే యిహపరములు సాధింప గలము అనునదియే యని మనము గ్రహింపవలయు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రజలలో ఆత్మగౌరవమును ఆత్మశక్తి నుద్ధరింప జేసిరి. కావుననే మన మిహోజన ఆయనపవిత్ర నామమును స్మరించుచున్నాము. ఆంధ్రులలో

మీరు బలహీనముగాను, మందముగా నున్నప్పుడు

'అశ్వన్'

మిమ్ములను మంచిస్థితిలో నుంచగలదు.

అశ్వన్ శారీరకముగాను, మానసికముగాను అత్యున్నత యావశక్తిని గలిగించుచున్నది. కృపించినట్టి శరీరమును, కృపించిన సరములను ఇది మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చును. అది మీ శరీరమునకు మనస్సుకు కెన ఆహారము. శరీరమును మతేయానుండి అశ్వన్ కాపాడును. వ్యాధి తిరుగుముఖములో నున్నప్పుడు అమోఘమైనఈ మిమ్మును, నైద్యులు కూడ దీనిని పుచ్చుకొనవలసినట్లు సలహా నిచ్చుచున్నారు.

ప్రధాన ప్రోదరులన్నిటియందు కెమిష్టలందరినద్దను విక్రయించబడుచున్నది.

BENGAL CHEMICAL & PHARMACEUTICAL WORKS, Ltd., CALCUTTA.

Stockists:-

N. DESAI GOUNDER & Co., 41 Bunder St., Madras.

D. V. NAICK Bros., Calicut.

NATHAN & Co., Cochin.

వాతావరణస్థితి

1929 సం॥ జూలై నెల 13-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	అత్యధికవర్షము Xల 24 గంటలలో	అత్యల్పవర్షము Xల 24 గంటలలో	వర్షము Xల 24 గంటలలో	వర్షము జూలై నెల 1-వ తేదిననుండి వర్షము	సంవత్సరమునకు కురియు సాధారణముగ
గోపాలపూర్	89	81	...	1.5	0.2
విశాఖపట్టణం	92	85	...	0.8	1.9
కాకినాడ	104	76	1.9	3.1	1.7
మచిలీపట్టణము	104	75	†	0.3	1.7
కర్నూలు	99	76	...	0.1	1.0
బళ్లారి	96	77	...	0	1.0
అనంతపురం	...	...	...	0.2	1.2
కడప	102	78	0.1	0.1	1.1
నెల్లూరు	105	83	...	0	0.5
మద్రాసు	102	81	0.1	0.2	0.7
కడపూరు	97	78	...	0.2	0.8
చెల్లూరు	100	77	...	0	1.2
నెలము	97	76	...	1.8	0.4
కోయంబట్టూరు	87	70	...	2.4	1.7
తిరుచనాపల్లి	101	73	†	0.1	0
నాగపట్టణము	99	80	...	0.2	0.8
మధుర	99	75	1.2	1.3	0.6
పాంబక్	89	81	...	0.1	0
పాలంకోట	...	...	...	0.4	0
తిరువేండ్రము	84	75	0.4	8.4	1.7
కొచ్చిన్	85	74	0.5	21.8	1.8
కాలికట్టు	89	73	0.4	21.0	6.9
మంగుళూరు	86	73	0.2	20.9	4.3
చెంగుళూరు	90	68	†	0.7	1.1
మెర్కాత	73	68	†	19.2	10.0
కొడైకనాల్	66	54	0.5	3.2	1.8
మానూర్	71	57	0.2	2.5	

సర్కారులు:- కాకినాడలో 1.9 వర్షించెను మచిలీపట్టణములో చినుకులుపడెను. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 10 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రి వేడిమి ఇంట 4 మందలు 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. విశాఖపట్టణములో 4 మందలు 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్:- కడపలో 0.1 వర్షించెను. శిరోస్థితి మామూలుగనే యుండెను.

కర్నాటకము:- మద్రాసులో 8 ఇంట్లు కురిసెను. బాబ్బా విస్తారముగ లేదు. మద్రాసులో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో నిన్న 105 డిగ్రీల ఎండ గానెను.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యర్లు,
సహాయవాతావరణకామ్రాన్సర్లు.

నెగ

కుసుమ

1. స్వర్ణవంగం. జీర్ణించిన, ప్రసించుచున్న నెగకాడ్యములకు (గనీయ) ప్రీతి కనుమహ్యములకు (బట్టు విమృశ) వ్యాముగము. కీళ్లవోళ్ళును తారదోలును, ఈ 1 కి రూ. F.

అక్షిరము

శూల

2. బధకసాన్ - అక్షిరము, కడుపుకొప్పి, దైత్యశూల, కరిదామశూలక శ్రీరామరక్ష-60 మాత్రలు 1 రూ.

చరకాశ్రమం - నూజిపిడు (కృష్ణ).

బ్యాంకింగు విచారణ

కేంద్రసంఘసభ్యులు

ఇండియా ప్రభుత్వ పత్రము

సిల్వా, జూన్ 12:—ఇండియా ప్రభుత్వమునా రీక్రిండి ప్రకటన గావించుచున్నాడు:—భారతదేశమునందలి బ్యాంకింగు పరిస్థితులవిషయమై విచారణలుపుట్టక ఇండియా ప్రభుత్వము వారు భారత ఆంగ్లేయ నిర్దేశసంఘముల ప్రతినిధులతోను, భారత శాసనసభ్యులతోను సంప్రదించి, ఒక స్కీమును తయారు చేసి స్కీమువివరములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు తెలిపిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలిసికొని బ్యాంకింగు విచారణలుపుట్టక ఈ క్రింది ఏర్పాటులు గావించుచున్నాడు.

(1) కేంద్రసంఘము ఒకటి ఏర్పరుపబడును.

(2) 9 రాష్ట్రములందును 9 ఉపసంఘము లేర్పరుపబడును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే పరిపాలింపబడు సరిహద్దు రాష్ట్రములు డెలూచిఫానను, ఢిల్లీ అజ్మీరు మీర్జా మున్నూరు రాష్ట్రములకు ఒకసంఘము. ముత్తమమీద పది ఉపసంఘములు ఏర్పరుపబడును. భారతదేశమునందలి బ్యాంకింగుపరిస్థితులు వాటిని అభివృద్ధిపరచుటకు దృష్టియందుంచుకొని ఈ క్రిందివిషయములను నిర్ణయించి పేరు విచారణసలిపెదరు:—(1) ప్రజలకు ఎక్కువ లాభముకలుగువిధమున బ్యాంకింగుసంస్థలను సంస్కరించుట (2) వ్యవసాయదారులకు వర్తకులకు, పరిశ్రమకారులకు లాభకరమగు విధమున ట్రైబేటు బ్యాంకింగు, జాయంటుస్టాకు బ్యాంకింగు అభివృద్ధిపరచుట (3) బ్యాంకింగు వ్యవహారములందు యువకులకు శిక్షగరవుటకై ఏర్పాటు లొనర్చుట ఇందు ఏవిషయములను సరించి కేంద్రసంఘమువారు విచారణ సలుపవలసినదియు, ఉపసంఘములవారు ఏవిషయములను సరించి విచారణ సలుపవలసినదియు, కేంద్రసంఘపు ప్రభుత్వ సమావేశమునందు నిర్ణయింపబడును. ఈసమావేశమునకు ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులు సర్ బార్జిషూటరుగారు హాజరై చర్చయందు పాల్గొనెదరు.

కేంద్రసంఘ సభ్యులు

ఈదిగువ పేర్కొనబడినవారు కేంద్రసంఘ సభ్యులుగ నుండెదరు.

1. సర్ భుకేంద్రనాథమిత్రగారు అధ్యక్షులు. (ఇండియా ప్రభుత్వపు కాలపరిమితి అంతమొందగ నే వీరు ఈఅధ్యక్ష పదవిని స్వీకరించిరి.)
2. సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకూరు దాసుగారు ఉపాధ్యక్షులు. సర్ మిత్రగారు అధ్యక్షపదవి స్వీకరించునంతవరకు వీరే అధ్యక్షులుగ నుండెదరు.
3. డి. పి. కైతాను, బి. యస్. మదనుగార్లు భారత వర్తకసంఘముల ప్రతినిధులు.
4. సర్ హ్యూబ్ కుక్, జె. హెచ్. వైట్ గార్లు ఆంగ్లేయ వర్తకసంఘముల ప్రతినిధులు.
5. డాక్టరు యల్. కె. హైదరు, మనుసుబేదారుగార్లు భారత అర్థిక కేంద్రాల ప్రతినిధులు.
6. గౌ. రామదాసు పంతులు రాయ యామిని మోహన మిత్రబూదరుగార్లు సహకారోద్యమ ప్రతినిధులు.
7. వజ్రు. లామందుగారు ఇండియన్ బ్యాంక్ ప్రతినిధి.
8. బాలాపాణికిషనులాల్ గారు బాయింటు స్టాకుబ్యాంకరు.
9. ఆర్. వజ్రు. బక్లి గారు ఎక్స్ ప్రెస్ బ్యాంకుసంఘపు ప్రతినిధి.
10. గౌ. రాజ సర్ అన్నామలైశెట్టి, యదునాథ రాయగార్లు ట్రైబేటు బ్యాంకర్ల ప్రతినిధులు.
11. జి. కె. దేవధారు, ఆర్. కె. వజ్రుగంకెట్టి, చౌదరి ముక్తరునింగు, సేత్ హజి అబ్దుల్ హయాన, జమాలు మహమ్మదు, నవాబ్ సర్ సహిబ్ జాన, అబ్దుల్ కాయూముగార్లు అస్సా సౌకర్యములను కలగ ప్రబంధపు ప్రతినిధులు.

వి. కె. ఆరావముదయ్యంగారు ఈ విచారణసంఘము సకు కార్యదర్శిగ నుండెదరు.

బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘమువారి పని ముగిసిన పిమ్మట ఆసంఘపు కార్యదర్శియగు ఆర్. పి. మాసానిగారు కేంద్ర సంఘపు బాయింటు కార్యదర్శిగ నియమింపబడెదరు.

రాష్ట్రీయ సంఘముల సభ్యుల కేంద్ర స్థలలో ప్రకటించబడును. ఈ విచారణయందు సహకారోద్యమమునకు సంబంధించినవిషయములు ప్రధానమైనవగుటచే సహకార సంఘముల

విషయమై అనుభవముగల మరియొక సభ్యుని కేంద్ర సంఘ సభ్యునిగ నియమించుట ప్రభుత్వమువారు యజ్ఞించుచున్నారు. ఆస సరమైనప్పుడు కేంద్ర సంఘమువారు ప్రత్యేక ఉపసంఘములను నియమించెదరు. అనంతరమునుబట్టి ఆయా విషయములందు ప్రత్యేకానుభవము గలవారిని ఉపసంఘ సభ్యులుగ నియమించు అధికారము కేంద్రసంఘమువారి కుండును. సంస్థానాధీశులు ఈ విచారణయందు పాల్గొన నుద్దేశించినవారికి తగుసౌకర్యములు కలుగజేయబడును.

కేంద్రసంఘపు సమావేశము జూన్ నెలఖరలోపుగ జరుగును. ఈ సమావేశమునందు కేంద్రసంఘసభ్యులు ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యునితో సంప్రదించి ప్రశ్నావళి విచారణ వ్యాప్తి మున్నగువిషయములనుగూర్చి ఆలోచించెదరు. 1929 సంవత్సరము ఆగస్టు మొదలు 1930 మార్చివరకు రాష్ట్రీయోప సంఘములు కేంద్రసంఘమువారు నియమించు ఉపసంఘములు విచారణ సలిపి వివరములను సేకరించెదరు. 1930 సం॥ మార్చి మొదలు 1930 సంవత్సరము నవంబరు నెలవరకు కేంద్ర సంఘసభ్యులు ఈ ఉపసంఘముల వారి నివేదికలను పరిశీలించెదరు. 1930 నవంబరు మొదలు 1931 జనవరి వరకు కేంద్రసంఘమువారు నిపుణులతో సంప్రదించెదరు. 1931 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలోపుగ నివేదిక తయారుచేయబడును. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

బొంబాయి కార్మిక స్తంభనము

ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రయత్నములు నిష్ఫలముగట బొంబాయి, జూన్ 12:—బొంబాయి ప్రభుత్వ సభ్యుడగు సర్ గులాముహమ్మద్ హిదాయతుల్లాగారు బొంబాయి కార్మికులకు మిల్లు యజమానులకు ఏర్పడిన తగదాను పరిష్కరించుటకై ప్రయత్నించు నిన్నటి దినము బొంబాయికి వచ్చిరి. గిర్మి కమిషను సంఘపు ప్రతినిధులు 11-80 గంటలకు సర్ గులాముహమ్మద్ హిదాయతుల్లాగారిని సందర్శించిరి. వాడియ మిల్లులయందు 18 నేలమంది పనివారలు పనుల నుండి తొలగింపబడి రనియు, వీరి నందరిని పనులయందు చేర్చుకొనుటకు మిల్లు యజమానులు అంగీకరింపకున్న రాజప్రయత్నములవల్ల లాభముండ దనియు కార్మికసంఘపు ప్రతినిధులు ప్రభుత్వసభ్యునికి తెలిపిరి. పిమ్మట భారతవర్తకసంఘపు ప్రతినిధులు, బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘపు ప్రతినిధులు, పేర్ బ్రాకరుల ప్రతినిధులు, గౌరవసభ్యుని సందర్శించి మాట్లాడిరి. ప్రభుత్వమువారు శిశుముగ చర్చతీసుకొన నున్న ఆర్థికముగ విషయపరిస్థితులు ఏర్పడునని ప్రాస ఎక్స్ ప్రెస్ ప్రతినిధులు ప్రభుత్వసభ్యుని హెచ్చరిక తెలిపిరి. కార్మికప్రతినిధులు మిల్లుయజమానుల ప్రతినిధులు పట్టుదల వదలక యున్నారు. అందుచే రాజీ కుదురుట కష్టమని, ప్రభుత్వ సభ్యులే తెలిపెను.

ప్రస్తుతము అన్ని మిల్లులలోను 74 నేలమంది పనిచేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

పాపనాశనం రాజకీయమహాసభ

ఉద్యోగస్వీకారము ఆమోదించబడుట పాపనాశనము, జూన్ 12:—పాపనాశనము రాజకీయ మహాసభా విషయనిర్ణయసంఘమున ఈ క్రిందితీర్మానముపై తీర్మానము చర్చ జరిగెను. దేశభక్తి భారతీయులు అధికారపదవులను పొందకుండు విధమున కాంగ్రెసు పక్షమువారు అన్ని ఎన్నికలయందు పోటీ చేసి గ్రామ పంచాయతీ సభ్యత్వము మొదలు మంత్రిపదవి వరకు అన్ని అధికార పదవులను స్వాధీనపరచుకొనుటకు కాంగ్రెసు మహాసభవారు అనుమతి ఇవ్వవలయును. విషయ నిర్ణయ సంఘమున తీర్మానమునకు అనుమతుర యొక్కయు, ప్రతిమూలర యొక్కయు, సంఖ్య సమానముగ నుండిన అద్యక్షుడు కాష్ట్రీంగు వోటు ఇవ్వలేడు.

మహాసభలో ఈ తీర్మానమును అమృత లింగం మొదలి గారు ప్రపాదించిరి. తీర్మానమును వివరించి అద్యక్షుడు మాట్లాడెను. తీర్మానము అత్యధిక సంఖ్యాకులచే ఆమోదించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తిరునల్వేలి, జూన్ 12:—కోయిలుపట్టి తాలూకా యందలి గ్రామాంతరములందున్న అన్ని వైద్యశాలలకును పాపనాశనం రాజాగారి పేరితో పిలుచుటకు కోయిలుపట్టి తాలూకా బోర్డువారు తీర్మానముగావించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

మాలవ్యాజీ లాహోరు దేశ సేవకులతో సంప్రదించుట

ఒకపక్షముండి ముఖ్యస్థలములలో ప్రచారము చేయుటకు పండితు డొప్పకొనుట

లాహోరు, జూన్ 11:—ఈ రోజు శ్రీయుత పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు ఢిల్లీనుండి కరాచీ మీదుగా యిక్కడికి దయచేసిరి. ఇచ్చట వారు హిందూసభాధ్యక్షతనను సహించుదు. వారుండు కొలదికాలములో లాహోరు కాంగ్రెస్ యేర్పాటులను సరించి యాలోచించుటకును, ప్రభుత్వనిరంకుశ విధానములన నేర్పడిన పరిస్థితుల నాలోచించుటకును పండితులు దేశసేవకులతో సంప్రదించెదరు.

లాహోరు కుట్రకేసు సందర్భమున అరెస్టు అయినవారి సహాయార్థమై ద్రవ్యము వసూలుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

దేశ సేవకులతో సంప్రదించుట

లాహోరు, జూన్ 11:—జాతీయ సేవకులు ప్రస్తుతరాజకీయములను విచారించుటకు ఒక యిష్టాగోష్ఠిసభ కేర్పాటుగావించిరి. మాలవ్యా పండితుడు సభకువచ్చి సేవకులకు సలహా నొసంగిరి. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు సమగ్రముగా విచారించబడెను. విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణమునకు తీవ్ర ప్రచారము గావించుటకును, గ్రామసంఘముల నేర్పాటు గావించుటకును రాజకీయ నిర్బంధితులకు సహాయము కోరుటకును తీర్మానింపబడెను. మాలవ్యాపండితుడు స్వయముగా రాజకీయనిర్బంధితుల నిధికి ద్రవ్యవిచ్చుటకును రాష్ట్రములో తిరిగి వసూలుచేయుటకును వాగ్దానము చేసెను. మాలవ్యాగారు పాంచాలములో 15 రోజులుండి ముఖ్యస్థలములకు వెళ్లి డబ్బువసూలు చేయుటకుగూడ వాగ్దానము చేసెను. రాజకీయ నిర్బంధితుల సహాయార్థ మొక సంఘ మేర్పడెను. (ఫ్రీ. ప్రె.)

మీరటు కుట్ర కేసు నిందితులు

రామ్మె మాక్టోనాల్డుగారికి పంపినతంతి

మీరటు, జూన్ 12:—మీరటు కుట్రకేసు నిందితులు రామ్మె మాక్టోనాల్డుగారికి ఈక్రింది తంతివార్త పంపిరి: బ్రిటిషు కార్మికసంఘమువారు అధికారమునకు వచ్చిరి. మీరు భారతదేశపు కార్మికులకు అండగిలించి కార్మికులను నిరోధించుటకై గావించబడిన శాసనములను రద్దుచేయుదురాయని ప్రశ్నించుచున్నాము. భారతదేశపు కార్మికులకును అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమమునకును యుండవలసిన సంబంధము మీరటు కేసుపై ఆధారపడియున్నది. కావున ఈకేసు నిరణయ మీరటునుండి ఒక పెద్దనగరమునకు మార్చి జూరి రణజరుగుటకు సౌకర్యములను కలుగజేయుదురా లేక కాన్పుము కుట్రకేసు చరిత్ర మరల ప్రదర్శింపబడునా యని ప్రశ్నించుచున్నాము. (ఆ. ప్రె.)

ఆఫను పరిస్థితులు

పెషావరునందలి బాచాసాకో ఏజంటుపై ప్రజలు అనూయకనపరచుట

పెషావరు, జూన్ 12:—అమానుల్లాగారు ఖాండహారు వదిలి రాగానే పెషావరులో అమానుల్లాగారిపై సానుభూతి అధికముచున్నది. పెషావరులో బాచాసాకోగారి ఏజంటు అగు ఇమాండినుగారిపై ప్రజలు తమ అనూయతను చూపించుచున్నారు. ఇమామదీనుగారు భయపడి పెషావరు కంట్రీనుమొట్టమొదట బస నేర్పరచుకొని యున్నారు. ఇష్టముకూడ యువకులు వారి ఇంటికి వెళ్లి వారిని చూపించుచున్నారు ఇదంతయు అమానుల్లాగారి ఏజంటు ప్రాత్యహమియు, తన కెట్టి ఇబ్బంది నష్టము కలుగకుండ కాపాడవలయు ననియు ఇమాండినుగారు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసియున్నారు.

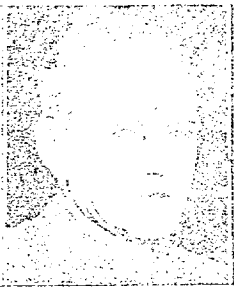
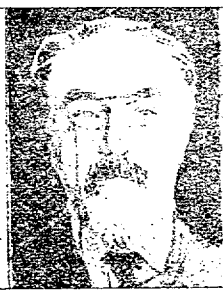
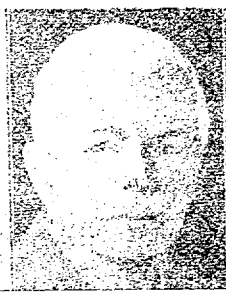

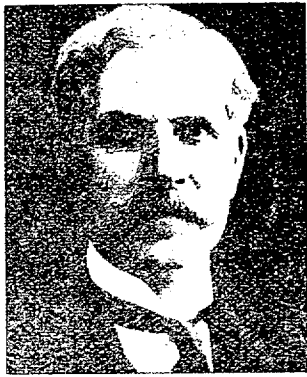
గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

భారతదేశమునకు ప్రయాణముగట

బొంబాయి, జూన్ 12:—గౌ. శాస్త్రిగారు పండిత కుంజ్రా, కోడండరావుగార్లు నేటిదినము బొంబాయికి ప్రయాణమైరిని మొంబాసినుండి తంతివార్త వచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

A black and white portrait photograph of a man with a mustache, wearing a suit and tie. The image is heavily degraded with significant noise and artifacts, particularly in the lower half.

విదేశవార్తలు

(2021)

మొరటు బండీలు కలకత్తాకు గాని, బొంబాయికు గాని
 పూర్వీ జూరితో విచారణ చేయించలేనని సబ్ జిడ్జి సతి జెస్
 గారితో మాట్లాడెను.

ఫ్రెంచి సేనల నష్టము

(రూటరు)

లండన్, జూన్ 13:—ఆల్ జోర్జ్ దగ్గర విప్లవ తెగల గారు బారికాదు ముట్టడించుటచే ఫ్రెంచి సైన్యములో 18 గ్రూపులు చనిపోయింది. ఇందులో చాలామంది దేశీయ సైనికులు. ఇంకా 15 ఫ్రెంచి సైనికులు, 66 వేరియంలు మాత్రం కప్పించబడ్డారు.

యూరేషియనులు

బ్రిటిష్ వారి వైఖరి మహాదానము

(బీమునర్విస్)

లండన్, జూన్ 12:—బ్రిటన్ లు బీమపుగారు వెస్ట్ మినిస్టరులో మాట్లాడుచు బ్రిటిష్ ప్రజలు యూరేషియనుల పట్ల అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచున్నారని, యూరేషియనులను అతికఠినముగ జూచుచున్నారని, యూరేషియనుల యందు జాతిద్వేష మున్నదన్న మాట నిరూపించుచున్నారు.

లాయడ్ జార్జి గారిని

పదవ్రహ్మసంగతేయ యత్నించుట

(బీమునర్విస్)

లండన్, జూన్ 12:—లాయడ్ జార్జి గారిని లిబరల్ పక్ష నాయకత్వమునుండి తొలగించవలెనని కొందరు లిబరల్ పక్షమువారు గోరుచున్నారు. దీనికి కారణము ఎన్నికలలో పరాజయము.

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులు

ఇండియన్ కాంగ్రెస్ రాయబారము

(బీమునర్విస్)

మొంబాసా, జూన్ 2:—ఇండియన్ కాంగ్రెస్ కాళివారు సర్ క్యామ్యూల్ విల్సన్ ను గారికి ఇట్లు చెప్పిరి:—నయంక్ నియోజకవర్గాలు కావలెను. కర్నూలు ఆమెరికా ప్రత్యుత్తరము విషయవస్థను కలిగించు నేపా యని భయ మున్నది.

కానూనంలో ఆనధికార యూరపియనుల సంఖ్య ఎక్కువగా నుంచవలె నని పిల్టన్ కమిషనువారు సూచించుట గర్హము.

దేశీయుల తరపున యూరపియను ఆనధికారులను నియమించారు. యూరపియనులు ఎక్కువ బలముగా నున్న ప్రభుత్వము పనికిరాదు. ఆట్లు చేయనిచో ఎంగ్ల కమిషను సిఫార్సులకు విరుద్ధమగును. దేశీయుల తరపున దేశీయులే ప్రాతినిధ్యమును వహించవలెను. ఒకవేళ చివరి వచ్చినవారు దేశీయుల ప్రతినిధులుగ నుండవలెనని తీర్మానించినచో దేశీయుల ప్రతినిధులను సమానముగ భారతీయులు యూరపియనుల నుండి నియమించవలెను. భారతీయులకు ఉన్నత సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగముల నియంత్రణ ననిరి. ఇంతవరకు వారిని పూర్తిగా నిషేధించిరి. ఈ విషయమును ఎంగ్ల కమిషనువారు ఆలోచింపక పోవుట నివారకము. రాచకీయ సమ్మేళనము మాడదు. ఫెడరేషను ప్రభుత్వము చివర పోని గల్గును. దానికి లెంగనీయకా యుద్ధం తమే నివర్తనము. ఆర్థిక విషయములందు సహకారము వికమత్వముండవచ్చును కాని ప్రతిరాష్ట్రమునకును శాసనాధికార ముండవలెను. దేశీయులు పరిపాలనావిధానము హెక్కుమనరు చేతిలో నుండరాదు. శ్రీనివాసకృష్ణ, పండిత కుంజ్రా, కొండలరావుగార్లు ఇండియాకు బయలుదేరిరి.

1930 లో జరుగు ఆంతర్జాతీయ కార్మిక సభలో బొగ్గు గనులలో పనిలేనివారి సమస్యను గూర్చి చర్చించెదరు.

రుషేయ లో క్రొత్తగా 100 ల కొలది రోడ్లను వేయించుటకు ప్రభుత్వమువారు 4500000 పౌనులను లండనులో ఒక కంపెనీకి కంట్రాక్టు నిచ్చిరి. అప్పుడే స్థల పరిశీలనము జరుగుచున్నది.

ఆంధ్ర రత్న వర్ధంతి - మదరాసు సభ

మదరాసులో 10 వ తేదీన శ్రీరాములు నాయుడు పార్కునందు గాల్ వేమనరపురామదాసు పంతులుగారి అధ్యక్షతన సభ జరిగెను. సభలో పాల్గొనిన గద్దెరంగయ్యనాయుడుగారు, ప్రాధేసరు రామజోగరావుగారు, పంతులు గారు, తదితరులు యిందుగలరు. (ఫీ ఎన్. ఎ)

మగ్డోనాల్డు గారు

సెలవుమీద స్వగ్రామమున కేగుట

(వైల్డెస్)

రుగ్బీ, జూన్ 13:—లోసీయత్తు అనునది జా లారి వాండ్ర గ్రామము. అచట చాపలను బట్టెదరు. మగ్డోనాల్డు గారు నిన్న లండనునుండి ఇచ్చిటుకు బయలుదేరిరి. ఈ ప్రదేశము ఆరోగ్య ప్రదేశము. అఖండ వైభవముతో బయలుదేరిరి. ఆబర్డినులో రైలుమార్గ ఇంకొక రైలు ఎక్కువపుడు వంజుల కొలది. స్వాగత మొసగి సత్కరించిరి. రైలుబండి కిటికీనుండి ప్రజలకు తన కృతజ్ఞతను చెబుచుండెను. లోసీయత్తులో పని పాటలను గట్టిపెట్టి మగ్డోనాల్డుగారిని గౌరవించు ప్రయత్నములలో మునిగియుండిరి. రాజకీయ భిన్నాభిప్రాయములను మరచిపోయి ఆంధ్రులను ఏకమైరి. స్వదేశమును ప్రాత స్నేహితులను జ్ఞాపక ముంచుకొని వచ్చిన ప్రాతమిత్రుని గౌరవించుటకు గొప్ప యత్నములను జేయుటలో ఒకరి నొకరు మించుచున్నారు. రైలు దిగగానే మిత్రులు, జాతివాండ్రు వారి భార్యలు కరస్పర్శనము గావించిరి. ప్రపంచ జాతులలో శాంతిని సులభసాధ్యముగ చేయగలిగిన గొప్ప ప్రధానావాత్యుడనని నీ పేరు ఆంధ్రతారాగ్రామముగ మనుగాకయని ఆ గ్రామ యధికారి చెప్పెను. నెల వాగుదన విమానములో మగ్డోనాల్డుగారు లండను కేగెను.

బెంగాల్ శాసనసభ ఎన్నికలు

నిమ్న జాతుల ప్రతినిధిని కాంగ్రెస్ వారు గెలిపించుట

ఇంతవరకు కాంగ్రెస్ కు 42 స్థానములు

కలకత్తా, జూన్ 12:—ఈనాడు కాంగ్రెస్ వారు మూడు స్థానములను గెలిపిరి. ఫరీత్ పూరులో నిమ్న జాతుల ప్రతినిధిని, కాంగ్రెస్ వారు గెలిపించుట విశేషము. పూర్వాచార పరాయణు లధికముగా నున్న నియోజక వర్గమునుండి యిట్లు జరుగుట చాల విశేషము. ఇప్పుడు పార్టీలబలము ఈక్రింది విధముగా నున్నది. కాంగ్రెస్ 42, కాంగ్రెస్ కానివారు 12, ముస్లిం లెజిస్లేటర్లు 19, ఇరోపియనులు 15.

(ఫీ పె.)

కాంగ్రెస్ అభ్యర్థిపై బెంగాల్

ఆర్డినెన్సు ప్రయోగము

కలకత్తా, జూన్ 12:—డక్కానుండి బెంగాల్ శాసనసభకు పోటీలేక ఎన్నుకొనబడిన ప్రత్యేక గంగుల్ (ఇదివరకు) ప్రవాసము ననుభవించినవాడు) గారిపై బెంగాల్ ఆర్డినెన్సు ప్రకారము క్రొత్త ఆర్డరు జారీచేయబడెనని లిబర్టీ పత్రిక యొక్క డక్కా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. (ఫీ పె.)

మీరటు కుట్ర కేసు

మద్రాసు, జూన్ 12:—జి. వి. పున్నయ్యకృష్ణగారిట్లు గుంటూరునుండి వ్రాయుచున్నారు. మీరటు కుట్ర కేసు మున్ ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు కోర్టునందు వాదించినందు దీనిని గూర్చి ఏమియు డిఫెన్సు కమిటీకి తెలియ దనియు జన హరిలాల్ నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటన నాకాశ్చర్యము గొలిపెను. ఏమన, శ్రీనివాస అయ్యంగారు సెషన్సులో తప్పక మీరటు కుట్ర కేసును వాదించెదరు. డిఫెన్సు కమిటీ వారిదివరకు శ్రీనివాసఅయ్యంగారిని కోరియుండక పోవచ్చును. సెషన్సునందు శ్రీనివాసఅయ్యంగారు వాదించవలెనని మీరటు కుట్ర కేసులో కొందరి బంధువులును, కె. ఎఫ్. నారాయణ్ గారును బొంబాయిలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశసమయమున కోరినట్లును, అందులకు అయ్యంగారు అంగీకరించినట్లును సేను స్వయముగ తెలిసికొంటిని. జనహరిలాల్ నెహ్రూగారి ప్రకటనలను శ్రీనివాసఅయ్యంగారు మీరటు కుట్ర కేసు తరపున వాదించుటకు అసమర్థులని మాపరని సేను విశ్వసించుచున్నాను. (ఫీ పె.)

రామానంద ఫటర్జీగారిపై రాజద్రోహపు కేసు

విచారణ ప్రారంభమగుట

కలకత్తా, జూన్ 12:—అమెరికావాస్తవ్యులగు డాక్టరు సండరులనుగారిచే వ్రాయబడిన 'బాసని భారతదేశము' అను గ్రంథమును ముద్రించి ప్రకటించినందులకు మాడరసు రివ్యూ పత్రికాధిపతులగు రామానంద ఫటర్జీగారిమీదను సజని కంఠదాసుగారిమీదను బి. సి. సి. 124 ఎ సెక్షను ననుసరించి తేబడిన కేసువిచారణ నేటిదినము ప్రధానరాజధాని మాజిస్ట్రేటు కోర్టులో ప్రారంభ మయ్యెను.

అడ్వకేటుజనరలు యాక్. యాక్. సర్కారుగారు ఈ కేసువిధమున వాదించిరి:—ఈ గ్రంథమున మొదటినుండి తుది వరకును ఒకటే ఉద్దేశము కనుపడుచున్నది. ప్రజలకష్టములను వివరించుచు, ఈ కష్టముల కన్నిటికిని ప్రభుత్వమువారి దురుద్దేశములే కారణములని నిరూపించుటయే ఈ గ్రంథముయొక్క ముఖ్యోద్దేశముగ తోచుచున్నది. సాధ్యమయినంతవరకు శాంతియుతముగ సాధనములతోను, అట్లు పిలుగనిచో ఇతరమార్గములతోను ఈ విదేశ ప్రభుత్వమును అంతరింపజేయువలయు నని ఈ గ్రంథము ప్రజలకు బోధించుచున్నది. 124 ఎ సెక్షను ఈ గ్రంథముపట్ల తప్పక అనునర్తించును.

రామానంద ఫటర్జీగారి కుమారులును, ప్రభాసిముద్రాక్షరశాల అధిపతియు నగు ఆశోకచటర్జీగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకోబడెను.

పిమ్మట మాజిస్ట్రేటు 124 ఎ సెక్షను ననుసరించి నిందితులను ఛార్జ్ చేయబట్టునని నిర్ణయ మొసగిరి. కేసువిచారణ జూలై నెల 8 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (ఫీ పెన్.)

నృత్యంతలేఖలు

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రభారతీర్థము-విద్యద్వోష్ఠినభ

విజయనగరము, జూన్ ౪:— 28-5-29 తేది సాయం

కాలమున శ్రీరాజు విక్రమదేవనరసింహుని అధ్యక్షతన విద్యద్వోష్ఠినభ జరిగెను. అన్నంరాజు సుబ్బరాయకవిగారు తాము రచించిన హనుమద్దేవత ప్రబంధములోని కొన్ని భాగములు చదివి నిశ్చయించిరి. సయ్యద్ బదుర్ దీన్ గారు పంపిన వేదాంతోపన్యాసము, కృత్తిగంటి వెంకటకృష్ణారావుగారి ఆరోగ్యోధానము చదివెను. విక్రమదేవనరసింహుని సర్వతోమఖోపన్యాసము అగ్రాసనాధిపతికి చందనములలోను పభ ముగిసెను.

బస్సు ప్రమాదము

22-5-29 మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు వారణాసి వెంకట రమణయ్య అను 12 సం॥ బాలుడు మరయొకడు కలిసి విజయ నగరమునుండి కోనాడబోవు రోడ్డున జనుచుండిరి. వెంకటరమణ

మెట్టుదాటిన కొంతదూరములో రోడ్డుప్రక్క అల్ప వయసు గల బాలుడును. అంత ఒక మోటారుబస్సు ఆరోడ్డు మీద నుండి ప్రక్కనుండి బోయెను. కుట్టువాడు గాభరా పడడం నటని కాలుపై చక్రముపడి రక్తప్రవాహము

ఆ బాలుని చెండున కుట్టువానిని బస్సుపై నిడుకొని నూరు త్రోవలో నున్న డాక్టరు రాజుగారు, రామయ్య గార్ల ఆస్పత్రులను దాటి దారిలోనున్న పిల్లవాని బంధువులిం

టికి తీసుకొనిపోక, వారికి తెలియజేయకుండ, ఊరి పడమట నున్న సర్కారు ఆసుపత్రికి గొనిపోయిరి. అక్కడ బాలునికి కొంతవేదయిన తరువాత డాక్టరుగారుచచ్చి కట్టు కట్టిరి. పిల్ల

దుస్థితిజూచి సబుమేట్రిక్సుగారికి కబురంప వాని దయ గ్రహింపజూలము కైకొనిరి. విశాఖపట్నం కుర్రవానిని

వెల్లిన బాగుండునన్ను సలహాపైని బస్సుచారు, కుట్టు బంధువులు కుట్టువాని దీసికొని బస్సుపై వెళ్లుచుండగా దారిలో నడచు మరణించెను. బస్సు ప్రమాదము తెచ్చుగా నున్నందుకు ప్రజలు చింతించుచున్నారు.

జలగండములు

మే 31:— లేటు జొన్న నలస మైనరగారి ద్వితీయ పుత్రులును, వారి మేనల్లుడగు పాకలపాటి విజయరాయమూర్తి, ఇతని బావమూది సాగి మూర్త్యనారాయణరాజు ముగ్గురుకు కలిసి జొన్న నలస చెరువులో నీడుచుండగా ప్రమాదవశమున గుర్ర నుదాహరించిన ఇద్దరు క్షత్రియులు అలసటచే మునిగి యిరి.

సిల్కు ఖద్దరు

తేక వేస్తు సిల్కు-నూటింగులు నాణ్యమైనవి. చౌకధర లో పొందవచ్చును. ఉత్తరము బాగుగానుండును. అందమైన ప సుపు వచ్చురంగుగా తేలును.

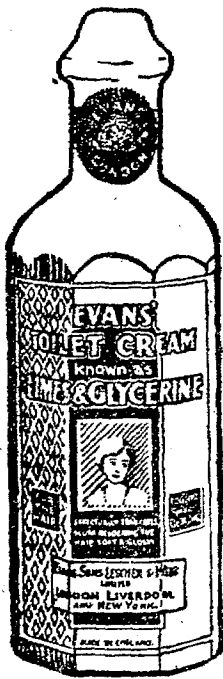
7 గజములు X 27 అం. 1 నూత్, 2 కోట్లప సరిపో వును. ధర రు 6/2 పోట్లపుల్లులు ఉచితము వచ్చుని యెడల సా మ్ము నాపసుచేయబడును. ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయుడు.

Jagannath Chanan Ram,
Choura Bazaar, Ludhiana,
Upper India.

శ్రీ బృహత్సత్ర రత్నాకరము

ప్రథమభాగము 255 పాఠములు 560 పుటలు వెల రూ 8
ద్వితీయ ,, 189 ,, 672 ,, ,, 4
తృతీయ ,, దేవీస్తోత్రములు 808 ,, ,, 5
గాయత్ర్యసూత్ర తత్వప్రకాశికా ,, 2/4
మంత్ర రత్నాకరము ,, 8

గ్లెసుకాగితములు, కాలికోపైండు. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
యం. జి. సుబ్బరాయశాస్త్రి అందునన్ను,
18, కృష్ణా అగ్రహారము, మద్రాసు

సౌంపును చేకూర్చును, వెంట్రుకలను చక్కజేయును.

ఈ వెన్స్ లైమ్స్ అండ్ గ్లిసరిన్ నిత్యము ఉదయమున నువ యోగింపుడు. రోజంతయు మీ వెంట్రుకలు చెదరకయుండును. ఈ వెన్స్ లైమ్స్ అండ్ గ్లిసరిన్ మీ వెంట్రుకలను పట్టుకుచ్చులాగొన ర్చును. ఆరోగ్యము చేకూర్చును.

వెడ్డనీసా ఖరీదు ఆట ఎక్కువలేదు. కొనునప్పుడు నీసామీద ఎట్టునీసలును, ఈ వెన్స్ పేరును పరిశీలింపుడు.

EVANS' LIMES & GLYCERINE

తయారొనర్చువారలు

ఈ వెన్స్ సన్స్ లెచ్చర్ అండు వెబ్ లిమిటెడ్

లండన్

అండు

లివర్ పూల్

మద్రాసు అండు సదరక్షమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)

నోటీసు

చాకలిపేట పెరంబూరు మధ్య యింజనీరింగు పనులు కొన్ని జరుగగలందులకు, 15-6-1929 తేది నుండి మద్రాసు బీచ్, విల్లివాకం మధ్య లోకల్ బండ్లు యీ క్రింది నుదహరించిన వేలలకు పోవును

	నెం-89	నెం-117	నెం-77	నెం-119	నెం-79	నెం-127.		
	ఉదయం	పగలు	సాయంత్రం	సాయంత్రం	సాయంత్రం	సాయంత్రం		
రాయపురం నుండి బయలుదేరుట	8-33	2-19	4-0	4-38	5-12	5-41		
చాకలిపేట చేరుట	8-37	2-23	4-4	4-42	5-16	5-45		
నుండి వెడలుట	8-39	2-25	4-6	4-44	5-18	5-47		
పెరంబూర్ చేరుట	8-49	2-36	4-17	4-52	5-29	5-56		
నుండి వెడలుట	8-51							
విల్లివాకం	8-58							
	నెం-102.	90.	106.	94.	114.	112.	80	128
	ఉదయం	ఉదయం	పగలు	పగలు	పగలు	సాయంత్రం	సాయంత్రం	సాయంత్రం
విల్లివాకం నుండి వెడలుట		9-8						
పెరంబూర్ చేరుట		9-15						
నుండి వెడలుట	7-56	9-17	10-23	11-39	2-59	5-15	5-53	6-21
చాకలిపేట చేరుట	8-8	9-28	10-35	11-51	3-10	5-26	6-4	6-22
నుండి వెడలుట	8-10	9-30	10-37	11-53	15-12	5-29	6-6	6-33
రాయపురం చేరుట	8-14	9-35	10-41	11-58	3-16	5-33	6-10	6-40
నుండి వెడలుట		9-46						
మద్రాసు బీచ్ చేరుట		9-52						

హిందూదేశపు వర్తకులకు ప్రత్యేకసౌకర్యము

అన్నిప్రాంతములందు గల మాస్టర్, శాశ్వత కాతావారులు పలుమారు కోరుటచే మేము ప్రత్యేకముగా జనరలు కమిషన్ శాఖను స్థాపించితిమి.

పీస్-గుడ్లు, కిరానా, కట్టరి, గ్లాసువేర్, ధాన్యములు, కెమికల్సు, వెండి, బంగారు, హోసైరి, రంగులు, వెయింటల్లు, స్టేషనరీ-ఇతర ఫ్యాన్సి సామానులు మొదలగు వాటికి మాకు ఏజెన్సీ గలదు. ఇందుకు సంబంధించిన పనులను నిర్వహించుటకు మిక్కిలి అర్హత అనుభవము గలిగినట్టివాకే నియమింపబడి యున్నారు.

ఇతరులతోపున ఏజంటుగా నుండి కమిషను పగ్గతిపైన వారిసామానులను మాకు పంపిన విక్రయింతుము. నేట్టి అగ్గిపుల్లులు, గంధకము అన్నిరకములది, లేబిల్సు మొదలగునవి మిక్కిలి సరసముగా సరఫరా చేయగలము.

మిక్కిలి తృప్తికరముగా గమ్యస్థానమునకు చేరుటకై అర్హులు మిక్కిలి తీవ్రముగా చేరునట్లు పంపబడును. నేట్టి అగ్గిపుల్లులు మీకు ఎగ్గర నుండు రైలువేషమును ఇనాముగా సరఫరాచేయబడును. లేబిలులను మా కిచ్చిన ఇతర లేబిలులగుల సామానులు కూడ సరఫరాచేయబడును.

తంతులివాసము: ప్రావెక్ టెలిఫోను నెం 28496.

phone 23496.
Tele gram: Shravak.

LALLUBHAI JECHAND SHAH

Wholesale Matches Merchant,

Factory Agent & General Commission Agent, 125, Nagdevi St., Bombay No 3

మైనూరు బడ్జెటు

—(౧):—

దివానుగారి ఉపన్యాసము

బట్లరుకమిటీ సూచనలపై దివానుగారు
అభిప్రాయమొనగట్ట

మైనూరు, జూన్ 11:—మైనూరు శాసనసభ బడ్జెటు సమావేశము నిన్న మధ్యాహ్నము జగన్మోహన్ భవనమున ప్రారంభమయ్యెను. దివానుగారు 1929-30 సంవత్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ బడ్జెటునందు ఆదాయము 890 లక్షలు 93 పేలు. వ్యయము 890 లక్షలు 43 పేలుండునని అంచనా వేయబడినది. దాదాపు 50 పేలు నిలువలేదును. గ్రామ ఆరోగ్యాభివృద్ధికి, రోడ్లనిర్మాణము, వ్యవసాయ విచారణసంఘమువారి సూచనలను అమలుపం దుంచుటకు గ్రాంటులు బడ్జెటునందు చేర్చబడినవి.

దివానుగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు, బట్లరుకమిటీ వారి సూచనలపై ఈ క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—రాజకీయవిషయములందు అభివృద్ధి క్రమక్రమముగ ఏర్పడవలయును గాని త్వరపడుట వివేకముకాదు. భారతదేశము స్వాతంత్ర్య రాష్ట్రమునందున్నది. సుండునలయు నను నభిప్రాయము నా నాటికి బలపడుచున్నది. కాని అన్ని రాష్ట్రములవారి ఆదర్శముల ఒకటేవిధముగనుండి పరస్పరసంబంధము దృఢముగనున్న గాని ఇట్టిస్థితి ఏర్పడజాలదు. భారతదేశాభివృద్ధికై గావించబడు సూచనలు కొనసాగించువిషయమున మైనూరువారు అన్ని విధముల తోడ్పడెదరు. కాని బ్రిటిషుభారతదేశమునకును, సంస్థానములకు నుండవలసిన ఆర్థికసంబంధములను నిర్ణయించుట అవసరము. ఈసందర్భమున బట్లరుకమిటీవారు గావించిన సూచనలు అన్ని విధముల న్యాయముగ నున్నదని నాకు తోచుచున్నది. ఈసూచనలు అమలుపండుచుబడిన మైనూరురాష్ట్రమునకు గొప్పలాభము కలుగును. బ్రిటిషురాష్ట్రములకు భారతసంస్థానములకు ఆర్థికవ్యాపారవిషయములందు అవిచ్ఛిన్నమగుసంబంధము ప్రథమమున ఏర్పడవలయును. దానిపై ఏర్పడగల రాజకీయసంబంధము స్థిరముగను, శాశ్వతముగను నుండగలదు.”

పత్రికాప్రతినిధులకు సౌకర్యము

ఈసంవత్సరము మైనూరు పభుత్వమువారు వార్తాపత్రిక ప్రతినిధులకు తనసౌకర్యములు గావించినందున మైనూరు యువజనసమితివారు పత్రికాప్రతినిధులకు వసతిభోజనసౌకర్యములను ఏర్పాటు గావించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

రాజపాలు హంతకుని కేసువిచారణ

జూలైలోపుగా జరుగును

ముద్దాయిపక్షమున వాదించుటకు హాజీనిరాకరించుట

జిన్నా 7,500 అడుగుట

లాహోరు, జూన్ 12:—సెషన్సు విచారణలో రాజపాలు చంపినది యుజుబ్జై, ఉరిశిక్ష విధింపబడిన ఇలామ్ దీన్ అనువాని విచారణ హైకోర్టు యెండాకాలపు సెలవులకు కట్టి వేయబడుతోవల విచారణకు రావచ్చును.

ఈ సందర్భములో ఇలామ్ దీన్ పక్షము వాదించుటకు జిన్నాను, కోర్టు వారు 7,500 ఫీజు అడిగినది లాహోరు పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఇలామ్ దీన్ స్నేహితులు యిప్పటికి 3000 రూపాయలు వసూలు చేసినారు. ఇలామ్ దీన్ పక్షము వాదించవలసినదని హాజీనిగూడ కోరిరనియు, వారు నిరాకరించి రనియు తెలియుచున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

వర్కింగుకమిటీ తీర్మానములు

లీడరు, పయోనీరుపత్రికల ఖండన

అలహాబాదు, జూన్ 12:—శాసనసభలకు వెళ్ల రాదని సభ్యులను మోతీలాల్ శాసించుటను లీడరు పయోనీరుపత్రికలు రెండును ఖండించుచున్నవి. వర్కింగు కమిటీ తీర్మానము శద్దుకానినో చాలమంది కాంగ్రెసునుండి వెడలిపోదురని లీడరు తెలుచుచున్నది. ఈపద్ధతి మూలకముగా భారతీయు లందరి పక్షమున కోరబడిన ఆధినితేజప్రతిపత్తి కంతరాయము వాటిల్లినదని పయోనీరుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

రాజా ప్రతాప్ ఆంధ్రరత్న
జయంత్యుత్సవములు

రాజమహేంద్రవరములో నత్యుత్సాహకరముగా
జరుపబడుట

రాజమహేంద్రవరమునుండి మా స్వకీయవిలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.—చీరాల పేరాల సత్యాగ్రహనాయకుడై దిగంతవిస్తారకీర్తిచంద్రికలను బరపిన ఆంధ్రరత్న గోపాల కృష్ణుని యొక్కయు మహాచక్రవర్తియగు అక్బరు సామ్రాజ్య మదముగ్ధుడనడచ సహార్షిశము ప్రయత్నించి హిందూసామ్రాజ్య లక్ష్మిని స్థాపించ కంకణము గట్టుకొని యెన్నేని కష్టములకు సహించిన రాజా ప్రతాప్ సనిహానియొక్కయు జయంత్యుత్సవము! రాజాహేంద్ర పురవరమున నిన్న అత్యుత్సాహముతో జరుపబడెను. సాయంత్రము శ్రద్ధానందముట్టుమున డాక్టరు గురు మూర్తిగారి యధ్యక్షతన పౌరుల మహాసభ జరిగెను.

అధ్యక్షుడు

తన ప్రారంభోపన్యాసమునందు అధ్యక్షుడు ఆంధ్రరత్న మయొక్క సందేశమును దిగంతములవరకు వ్యాపింపజేయవలసినదని కోరెను. హిందువుల నందరను బహుజ్ఞాన సంపన్నులనుగా జేయుటకును, నిన్ను జాత్యుద్ధరణము గావించుటకును గోపాల కృష్ణుడు ప్రయత్నముల గావించెనని అధ్యక్షుడు ఆంధ్రరత్న మయొక్క నష్టమునకై దుఃఖమును ప్రకటించిరి.

వెన్నెటి సత్యనారాయణ

గోపాలకృష్ణుడు దీర్ఘవ్యాధిచే బాధపడుచు, చీరాల గుంటూరు మొదలగు పట్టణములలో నుండగా వారియెడల ఆంధ్ర నాయకులు చూపిన యుదాసీనభావమున, ప్రేక్షకుల మనము లార్జిములగు తెరంగన శ్రీయుత వెన్నెటి సత్యనారాయణ గారు వర్ణించిరి.

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య

తరువాత కాంగ్రెస్ పత్రికాధిపతియు మహాత్మాగియు దేశసేవాధురంధరుడును నగు శ్రీయుత మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు రాజాప్రతాపుని గుణగణములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. రాజాప్రతాపుడు అక్బరుప్రక్కలోని బల్లెమైయుండెను. హిందూరాజ్యమున మేవాడు అక్బరు పాదుషాయొక్క ప్రచండకోపాగ్నికి సురికాగుండ ప్రతాపసంహాడు తీవ్రప్రయత్నముల గావించెను, ఒకసారి ప్రతాపుడు హంసతూలికా తల్పములయందు బవ్వలించెను. ఒకసారి కటికతాలసేల సింహ శార్దూలాది భీకర మృగసంతానముల నడుమ బవ్వలించెను. ఒకసారి ప్రతాపుడు భార్యాపుత్రులతో సుఖింబుండెను. మరి యొకసారి భార్యాపుత్రుల నెడబాసి కాయలను పండ్లను భక్షించి కాలము గడపెను. ఈధీరుడు ఈ త్యాగి ఈనిరంకుశాధికార విచ్ఛేదపరాయణుడు భారతీయులకు పూజ్యుడై యుండవగునని అన్నపూర్ణయ్య గారు పసన్యసించిరి.

గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ

సంగీత ప్రియుడగు గోపాల కృష్ణుడు మనోహర శ్రావ్య కంఠమునబాడి, శ్రోతలమనము లానంద సాగరమున దేలియాడు నట్లు జేసి, తమ్ములమున దేశసేవాపరాయణతయు, రామభక్తియు సదస్యులమనములయందు వెల్లువలై పారునట్లు చేయుచుండెనని గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు సభను విరమించుచు దేశసేవకులను ప్రేమతో నరయుచుండుదని సదస్యులను కోరెను. ప్రభాత క్రిని విజృంభింపజేసి, దేశమును శాసనోల్లంఘనమునకు తయారుచేయగల నాయకుని, మహామణిని, గోల్పోయిన ఆంధ్రమాత దురదృష్టవంతురాలని వారు చెప్పి సభను విరమించిరి.

ప్రకటన

భీమవరం తాలూకాబోర్డు యేరియాలోని (1) వుండి. (2) యండగండి రూరల్ డిస్ట్రెక్టులో షని చేయుటకు ట్రయినింగు అయిన యిద్దరు మంత్ర సానులు కావలెను. నెల 1 కి జీతము రు 25-0-0 యియ్యబడును. వలయువారు యీ క్రింది చిరు నామాకు దరఖాస్తులు త్వరలో పంపుకొనవలెను. అధ్యక్షులు, తాలూకాబోర్డు, భీమవరము, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా.

భీమవరం తాలూకా బోర్డు ఆఫీసు, 6-6-29. } (సం) డి. నారాయణరాజు, ప్రెసిడెంటు.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా ప్రధమసహకార సమావేశము భీమడోలు

ఈనెల 8, 9 తేదీలయందు ప్రెసమావేశము ఏల్లూరు తాలూకా భీమడోలు గ్రామమునందు శ్రీయుత గూడూరి రామచంద్రుడుగారి అధ్యక్షతన జయప్రసముగా జరుపబ. నది. జిల్లాయండలి పలుప్రాంతములనుండి యనేకమంది సహకారులు సభకు విచ్చేసిరి. అందు శ్రీశివారావు రిజిస్ట్రారు కె. భాస్కరరావునాయుడు బి. ఎ గారు, సహకారసంఘముల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు కె. రంగస్వామినాయుడు బి ఎ గారు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఫెడరేషను పెక్కటి గారపాటి ఆంజనేయచౌదరిగారు, పెమ్మరాజు నారాయణమూర్తిగారు, సామవేదం సత్యనారాయణమూర్తిగారు, చెల్లుపల్లి శేషగిరిరావు గారు, దాట్లనీలద్రాజుగారు, కర్లపాలెం బ్రహ్మానందరావు గారు, మొలుపర్తి సీతారామాంజనేయులు గారు, కొల్లిపర కాశీవిశ్వనాథ వెంకటాచలంగారు, వెల్మికి కృష్ణమూర్తిపంతులు గారు, చెంగల్వలచిట్టిపంతులుగారు, పర్యవేషి శ్రీరాముల చౌదరిగారు, డాక్టరు ములుపూరి రంగయ్య చౌదరిగారు, సాని రామయ్యగారు, గవర్నమెంటువారి పశువైద్యశా: కారులు, వ్యవసాయ శాఖాధికారులు, మత్స్యశాఖాధి: మొదలగువారు కలరు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నిర్ణయింపబడిన శ్రీయుత కొండ ముబ్బరాజుగారు అనివార్యములైన కారణాంతరము లచే సభకు రాజాలకపోవుటచే వారి యాహ్వానసంఘాధ్యక్షు: కో ప న్యా స ము ను, శ్రీ యు త కొం సచ్చిదానంద రా జా గారు చదివిరి. ఇ యుపన్యాసము నాతిద్దర్లు ముగి నుండి సహకారోద్యమ ప్ర జనమును జక్క-గా విశదీకరించినది. అనంతరము అధ్యక్షుడైన తమయ్యుపన్యాసమును చదివిరి. అదిభావగర్భి ఉద్యమతత్వప్రకటనముతోడను, ఉద్యమవ్యాప్తికివలయు సూచనములతోడను, విధానమునందు గావింపవలసిన సంస్కరణములతోడను గూడియున్నది. ఇది తొలిసారి కార్యక్రమము ఆరా త్రి మాజీకొ లాంతరు ద్వారా ఆరోగ్యశాఖాద్యోగులు ఆరోగ్యసంరక్షణమును గూర్చి చక్క-గా బోధించిరి.

మరుచటి దిన ముదయము తిరిగి సభప్రారంభమై తీరములు చర్చింపబడినవి. అందు విశేష చర్చకవశాత్త మె తీర్మానములు రెండుమాత్రము కలవు 1. జిల్లా ఫెడరేషను క్క-యావశ్యకతను గూర్చి, రెండవది ఆంధ్రసహకార సమ్మేళన సమాప్తినిగూర్చి, ఇందు మొదటి తీర్మాన మైన జిల్లా ఫెడరేషను లమొక్క యావశ్యకత స్థిరపరుపబడినది. రెండవతీర్మానమువాద ప్రతివాదముల యనంతరము ఉపపాదకులచే నుపసంహరించు కొనబడినది.

సభకు విచ్చేసిన సహకారసోదరులకు నతిధిసత్కారము. లానర్చుటలో భీమడోలు గుండుగొలను పురవాసులును ము. ఖ్యముగా సభజయప్రదముగా జరుగుటకు విశేషయత్నము గావించిన కైకరంలోకల్ కో-ఆపరేటివు యూనియన్ ప్రసిడెంటు జిల్లా స్వామినాయుడుగారు, శేక్రటిరి కొండా అప్పలరా గారు, డైరెక్టరు కొండా సచ్చిదానందరాజుగారు యంతః ప్రశంసనీయులు.

తోలేటి ఆంజనేయులు.

ఇరిగేషను అడ్విజరీబోర్డు

జూలై మొదటివారమున సభ

కృష్ణా నెంట్రలు, పశ్చిమసరి-ల్లు ఇరిగేషను అడ్విజరీబోర్డు ప్రధమసమావేశము రాబోవు జూలై నెల మొదటివారము సంగం జాగర్ల మూడిప్రాంతమున జరుగును. గుంటూరు, తెనాలి, బాపట్లతాలూకాల రయితుల యభివృద్ధిని గోరునా ర్లెదరును తప్పకవిచ్చేసి వారి యిబ్బందులను యీ బోర్డువా. తెలియపరచవలెనని కోరుచున్నాము. ప్రైబోర్డు జరుగు స్థలము, తేదీ, కాలము ముందు ప్రకటింపబడును.

నిడద్రోలు | ప్రొ॥ జి. రంగనాయకులు. 12-6-29 | అధ్యక్షుడు.

నెల్లూరు స్వతంత్రపెను నెల్లూరులో గాంధీమహాత్ముని కొనగబడిన సన్మాన పత్రము యీముద్రాలయమున ముద్రింపబడెనుగాని, పొరబాటు న దానిపైని ముద్రాలయముచేరు వేయబడలేదు. ఇందులకు జిల్లామేజిస్ట్రేటు మేనేజరును మందలించెను. (ప్రీ. ప్రె.)

ఆంధ్ర సహకారసమేళనము

ది 19-5-29 తేదీ సమావేశము

ఈ సమావేశమును గూర్చి ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించిన దాని విషయమై శ్రీయుత గూడూరి రామచంద్రరావుగారిని అడుగగా వా రిట్లు చెప్పిరి—

పై విషయమును గూర్చి తమ పత్రికకు “ఒకే విలేఖరి” వ్రాసిన వృత్తాంతలేఖలో కొన్ని పొరపాట్లు వున్నవి. అవి మాత్రము మనవిచేతును. ఆ విలేఖరి ప్రమాదములైనను గావచ్చును లేదా మరువులైన గావచ్చును. బుద్ధిపూర్వకముగా జరిగియుండవు.

1. సభకు హాజరైనవారు తూర్పు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలవారు 87 గురు అనియు కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలవారు ప ద ము స్థ ర ని యు వు దా హ రిం ప బ డి న డి. అది పొరపాటు. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో సభకు హాజరగుటకు హక్కుగల్గి, అదివరకు అట్లు హాజరగుచున్న యేలూరు యూనియన్, వసంతవాడ సంఘముల ప్రతినిధులు రాజమహేంద్రవరము వారిచే నిరాకరింపబడిరి. వారు మీ విలేఖరి లెక్కలో చేరియుండరు. కృష్ణాజిల్లానుండి సుమారు 50 సంఘ ప్రతినిధులును, సుమారు 60 మంది వ్యక్తిభాగములును హాజరైరి. సంఘ ప్రతినిధులలో 13 గురు తప్ప తక్కినవారును, వ్యక్తులలో గూడ దాదాపు అందరను నిరాకరింపబడిరి. వారందరిలోను సభకును హాజరగుటకు హక్కుగలవారు పలువురు గలరు.

2. 21-12-28 తేదీ ఆఖరువరకు గుడివాడలో ప్రవేశము నొందినవారి నందరిని చేర్చుకొనవలెను. అను యేలూరు రాజీవరతు విషయమున అత్యంత అన్యాయము జరిగెను. మొత్తము మీద ఆచరణ భాగమున వారి నెవరిని చేర్చుకొనలేదు.

3. పై రెండవపేరాలో చెప్పిన ప్రకారం అన్యాయమెట్లు జరిగినదియు, ఆవరతు వాక్యము చదివి విశేషికిరించితిని. ఆ అన్యాయము చక్కబడువరకు నేను డైరెక్టరు స్థానమునకు రాజీనామా నివ్వనంటిని. కాని ఆసమావేశములోనే కొంత కార్యక్రమ మైనవెనుక శ్రీయుత శేరణు రామస్వామిచౌదరిగారి ఆధిపత్యమున పై చెప్పినట్లు అన్యాయము జరిగిన వారందరకును ప్రవేశమొసగునట్లు తీర్మానమైన వెంటనే నేనును డైరెక్టరు స్థానమునకు రాజీనామా యిచ్చితిని. అది అప్పుడే ఆమోదింపబడెను.

4. కృష్ణా, గుంటూరుజిల్లాల ప్రతినిధులు శ్రీయుత శేరణు రామస్వామి చౌదరిగారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొని కార్యక్రమము జరుపుకొన్నట్లు ఆ విలేఖరి వ్రాసిరి. అది పొరపాటు. శ్రీయుత పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు సభ వదిలి వెళ్లి బోవుచుండగా, వారిస్థానమున ఆ సభాధ్యక్షత వహించుటకు మరొకరిని, పేర్కొను మని సభ్యులు శ్రీయుత గురుమూర్తిగారిని కొరిగిరి.

అందుపైని వారు శ్రీయుత శేరణు రామస్వామిచౌదరిగారిని అధ్యక్షత వహింపమనగా ఆనూచన సభ్యులందరను యేకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి. ఆతరువాత శ్రీయుత చౌదరిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ సాగింపబడెను.

5. నేనును శ్రీయుత భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారును రాజీనామా వరకును ప్రతిపాదించినట్లు వ్రాయబడినది. అదియును పొరపాటు. రాజీనామా అభిప్రాయము నా సంకల్పములోనే ప్రవేశించి యుండలేదు. ఆరోజున జరిగిన దానిని బట్టియు, వినిన దానిని బట్టియు, అట్టి సూచన శ్రీయుత భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారి వద్దనుండి యైనను వచ్చునని యైనను అనుకొనుటకు అవకాశము లేకుండెను. నికారణము వల్ల నో కొంత నేపైన తరువాత శ్రీయుత సత్యనారాయణగారు రాజీనామాకు రాజమహేంద్రవరము వారి సముఖత్వము వెలిబుచ్చి యెట్లు జరిగిన నా కిష్టమో చెప్పు మనిరి. నేను కొన్ని సూచనలను చేసితిని. వారు శ్రీయుత గురుమూర్తిగారు మొదలగు వారి లో సంప్రదించి కొన్ని మార్పులను గోరిరి. కొంత చర్చయు సంప్రదింపులును అయినవెనుక వారు కోరిన మార్పులలో కొన్ని నా కిష్టము లేకున్నను కేవల సామరస్యభావమును సంస్థకు శాంతి పరిణామమును అభిలషించి యే నేనును ఒడబడితిని. కొంత సమాధానము కుదిరెను. అది నామకహా (formal) సమావేశములో ప్రతిపాదించి ఆమోదింప జేసెనని. అట్లు ప్రతిపాదించిరి. కాని ఆసమాధానము కొంతవరకు శ్రీయుత గురుమూర్తిగారికి యిష్టము లేకపోయెను. అందువల్ల ఆసమాధాన ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను.

8-9-28, 8-10-28, 15-12-28 జరిగిన సమావేశములకు హాజరైన సభ్యులసంఖ్య, సమీక్షన జీవితములో చరిత్రాత్మకమని

అనుకొన దగియుండెను కాని, ఈ 19-5-29 వనాటి సమావేశమునకు హాజరైన సభ్యులు పూర్వపుసంఖ్యల నంతను మించెను. వారందరను అన్యాయముగను అనవసరముగను రాజమహేంద్రవరమువారిచే నిరాకరింపబడిరి. గుంటూరు కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలోనుండి వచ్చినవా రందరను సుమారు 150 మంది యుండి యుండురు.

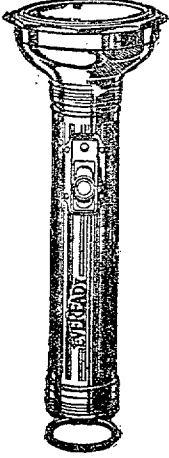
యే గ్రహచారమువల్లను, యెవరికారణమువల్లను యిది వరకు నై చునస్యములు ప్రబలియుండినను యికముం దైనను ఆంధ్రమండలములన్నిటిలోని సహకారసోదరులందరను సమీక్షనాభివృద్ధికిని, సహకార ఆదర్శప్రాప్తికిని, కృషి సల్పునట్లు సత్సంకల్ప సదుత్సాహములు ప్రసాదించుగాక! యని శ్రీ పరమేశ్వరుని సదా యారాధింతును.

(గుడివాడ స్వకీయవిలేఖరి.)

గొప్ప ధరతగ్గుదల

అమెరికన్

EVEREADY

ఇదేమాదిరిగా నుండుదానిని చూచి మోసపోవడు. ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచున్నది. మీ దుకాణ దారుని అడుగుడు.

బలమైనది నమృకమైనది మిక్కిలి గొప్ప రకము దీర్ఘకాలము వరకు మన్నును.

మాత్రసధరిల జాబితా సిద్ధముగా నున్నది సోడిస్టిబ్యూటర్లు : THE MADRAS RADIO Co., P. O. Box No. 101, Madras.

గృహలక్ష్మి

స్త్రీల సచిత్ర మాసపత్రిక సంపాదకులు

డాక్టరు కే. య్. కేసరి

ఏడాదిపందా రు. 4 మాత్రమే

గృహలక్ష్మి కార్యాలయము

పోస్టుబాక్సు నెం 752

ఎగ్మూరు, మదరాలు.

సువర్ణసుందరసము సర్వసేవామేహములకు సంజీవిదంతిది

ఎటువంటి సనామేహములైన గురువును, ఇక జైళ్లును అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు లేవు. అనేకులు వాడిమెచ్చియున్నారు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల శ్రీ శ్రీ వేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

4 నెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0. ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణా)

స్థాపితము 1893

సీమకమలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర

వికంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్న

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వర్తకులు 112, 113 చైనాబజారురోడ్, మద్రాసు.

ఆంధ్రరత్న సంస్కరణము

శ్రీ ఆంధ్రరత్నము! నినుబోలు నాంధ్రపుత్రుఁడనద్యశయశోచిరాజితుఁడఖిలజనన శిశురణదక్షు డరివర్గభీకరుండు మాతృనేతై క డీక్షానిమగ్న హృదయుఁడనుపమానంద మృదుపరిహాసలిత వచనరచనాప్రవిణుఁడెవ్వఁడును మాకు ఆంధ్రమాతృ సంతానంబునందు జూడ, గన్పడఁడు తండ్రి! కనుటకు కలవుగల్గె.

శ్రీ! నీమృదుమధుర వాక్యామృతం జెంతగా చవిగొన్నట్లుప్రీతిమై చాలాననరు నీసుభాకారంబు నిరంతరం జూచినన్ గనులు సంకృప్తితో చనివిగొనవు నీభక్త్యగానసానియ మెవ్వఁడుగ్రోలి మ్రోసుట సొంది నిన్నంతవ నేర్చు. నీరామభక్తివాక్యారావముల విన్న కఠినాత్మహృదయైన కరగఁకున్న!

శ్రీ! నీదు సాత్వతంత్ర్యకాంక్షను నీ స్వరాజ్య దండయాత్రల మది నింత చలించి మేను పులకరింపని యాంధ్రుండు కలఁడె నీవు పావనాత్ముడవయ్య గోపాలకృష్ణ!

శ్రీ! నోరెత్తిమాటాడ నూటపదార్థము తెమ్మన్న తుణములో తెచ్చుటొకటి నెలవిచ్చినంతనే శిరసావహించి నీ చెప్పినచొప్పునఁ జేయుటొకటి కోరినంతనే నేలకొలది సంపులు రామ దండులై నీ వెంట తరలు టొకటి పలికినంతనే యొక్కపట్టున జనములు నూర్చిడి పొలములో నుండుటొకటి

శ్రీ! నీ మహోన్నతశక్తికి, నీమహాప్రభావమునను, నీ ప్రజాసేవలకును చిహ్నములు గావె? వివరించి చెప్పునెల? పావనాత్ముడవయ్య గోపాలకృష్ణ!

చి! కడచెను వత్సరంబునినుగాంచి త్వదియుముఖారవింద మే యెడఁ గనువారమింక, నది యించుక సాధ్యముగాదు; కాన నీ నడవినయద్యులబిడక నమ్మిక యత్న మొనర్చి తృప్తినిం బడయ నొసంగ దీననలు ప్రార్థనలంగొని యాంధ్రరత్నము! మునగపాటి చినహానుమయ్య.

సూతనవైద్యరంధ్రములు	
శిశుధిగుణసంపదాక్షి	రు 1-0-0
ఆస్థివారిష్టదిపిక	0-8-0
ఆంధ్రయశైవ్యరంధ్రము	0-8-0
తెలుగుమెడికల్ హాండుబుక్కు	0-4-0
కుటుంబచికిత్సాదర్శణం	0-4-0
పాప్తువగ్రాఖ్యలువేరు	
డాక్టర్. కె. బి. శర్మ, పాలమూరు	
అత్తిలిపాప్తు పశ్చిమగోదావరిజిల్లా	

కేధరిన్

గ్రంథకర్త:—శేరణు రామస్వామి చౌదరి రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము, లోకప్రసిద్ధమగు డి.క.వీరమాతచరిత్రము. అందరను చదువతగినది. సులభతైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారి అమూల్యమగు పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మదరాలు.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయమున
దొరకు గ్రంథములు

రాష్ట్రభాషాసాహిత్యప్రథమపు పుస్తకము - రామానంద
శిర్డీగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము) - కే. వెంకటరమణ
చావు గారు. 0-8-0

భారతాంబ, (ప్రేమరసబోధిని) నాటకము - జి. శ్రీనివా
స రాఘవాచార్యులు గారు. 0-4-0

శిల్పకాముని (నిఘంటువు) - శిరోధూమణి, వేంకటరంగాచా
ర్యులు గారు. చాలితవయోగకరము. తెలుగులోనియందును. 1-4-0

ఆంధ్రప్రదేశ్యము - మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనపథుల ఆంగ్ల
క్షిప్తి ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు. 1-8-0

ఆంధ్రనాటక - ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు 0-4

ఆత్మజ్ఞానాసాంఘము - పారినంది జగన్నాథస్వామిగారు.
తేదీనము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

సత్యనాథాపూర్ణానము - మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశా
స్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పన
ములతో నిండియున్నది. 1-0-0

పరమహంసానుభవము (వేదనానాగ్రంథము) - శ్రీమతి కట్ట
మంది తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు 0-4

తిలక నవాళియొనిజీవితము, సంపూర్ణావస్థాసము
ల - మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420
పుటలు. 2-4-0

తత్వమండలికా (ప్రథమభాగము) - సన్నిధానము నూ
కృష్ణారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శమంతకముడి. 0-8-0

మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము
- ముక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివ్యక్తియ్య ముఖ్య
ముగ జరుగవలసినది. పైరత్నాలుకాగితము. పుటలు 214 క్యా
రెన్ టైపు (కొన్ని ప్రముఖ మాత్రమే కలవు) 2-8-0

ఆంధ్రకేళివింతానాటి (సమీక్ష) - పారినంది రామ
శాస్త్రిగారు 0-12-0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,
నెం. 7, తిరువాల్కెటిపేటి, చాళిటమఠ, మదరాసు.

10 only.
LAKSHMI DEPT.
MADRAS & BOMBAY.

ఆత్మకథ

(గాంధీమహాత్మునిస్వీయచరిత్రము.)

ప్రథమ సంపుటము
కౌన్ సైజు, పుటలు రగిం
మేలయిన కాగితము ముచ్చటలు గూర్పు అచ్చు.
అమూల్యమైన ఈగ్రంథమునకు
వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.
శతావధాని వేలూరి శివరామ
శాస్త్రిగారు తెనిగించినది
వెల ఒక రూపాయ మాత్రమే.
తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రగ్రంథమాల,
నెం. 7, తిరువాల్కెటిపేటి మదరాసు,

అమృతాంజనం డిపో వారి

కు ప్రసిద్ధానధముల వాటి తా

1. శిర్డీరామాయనము మాత్రము అశిర్డీరామనకు	1-4
2. విజయలికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8	1-8
4. అమృతాంజనము సీసా 1-8	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-8	0-10
6. తామర తైలము, తామర, తీటకు	0-8
7. కలరా మాత్రము, నాంతి భేదములకు	0 0
8. శిలీమందు, శిలీకాయకు సీసా 1-8	0-8
9. వంతిహాలహరి, పండ్లవాయికు	0-8
10. కర్ణకూలహరి, చెవిబోటుకు	0-8
11. గజ్జీ తైలము, గజ్జీచీమలకు డబ్బి 1-8	0-4
12. పసుళ్ళకు తైలము, శిశిమూళ్ళకు	0-8
13. కలకు నందు సీసా 1-8	0-4
14. వందన అక్షర 1 ఔన్సు	2-0
15. కుమ్మకు తైలము, డబ్బి 1-8	0-0
16. వంతిచూర్ణము, పండ్లతోముటుకు	0-8
17. ముఖభోగిమాత్రము	1-0
18. ముఖభోగి తైలము, పుష్పము	1-0
19. నోముహరి, వెండ్రుకలు ఉడుకుకు	0-8
20. మోహిని తైలము, వెండ్రుకలు పెరుగులకు	0-12
21. నందుకు మానె సీసా 1-8	0-8
22. గ్రహాణిమాత్రము డబ్బి 1-8	0-8
23. లాలాటి మాత్రము, చులబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారిమాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. నెగకు ద్రావకము సీసా 1-8	1-10
26. కఫహరి, శిశికల్లు దగ్ధులకు	1-0
27. కఫహరిచూర్ణము, దగ్ధ ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-8	0-8
28. కుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-8	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రము, తలనొప్పులకు	0-1
30. శ్లేతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బనమునకు మందు	2-0
32. కుంక ముపువ్వు తు 1-8	8-0
33. కచ్చక రూపం తు 1-8	8-0
34. కస్తూరి	8-8
35. కాన్సు తు 1-8	8-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబయి - మదరాసు

ప్రకటన

వెలువడినది! నూతనముగా!!

షేక్స్పియర్సు బిథెల్లో అను

విషాద విజయనేన

(నవరసభరితముగు రి శంకముల నడిన నాటకము)
గ్రంథకర్త - కిర్తి శేషబాబు (జి. శ్రీ. సిరుల్లపల్లి సదాశివ
రావుగారు, యీ నాటకము షేక్స్పియర్సు కవివాసిన (బిథె
ల్లో) నాటకమున కనువాదముగా (గ్రంథకర్త గారికి గల రంగ
స్థలానుభవమువల్ల రసవంతమును పూర్వోపగమముతో, మృదు
మధురపద లాలిత్వముతో, ముద్దులొలుకు పద్యములతో,
మచ్చుటగు శృంగారపద్యములతో, ప్రదర్శనయోగ్యముగను, జన
యోగ్యముగను రచియింపబడినది. కండితపామరు తైల
రీనాటక మొకసారి శ్రవణానందముగ జరిపి యానందింపుడు.
కొంత ప్రతులు మాత్రమే గలవు. త్వరపడుడు, ఆలస్య
మాతాభిగమే. వెల ప్రతి 1 కి రు 1-0-0 మాత్రమే, వాస్తవ
ఖర్చులు కొనుపాటివే. పరియోచన:-

వీరుభట్ల భాస్కరరావుగారు,
15 బక్సాధరం, కాకినాడ, అనివ్రాయుడు.

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల
విరేచనమును చక్కగా గలిగించును, రుచికరమయినది. పథగము
లేదు. 15 పు|| డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయార్పిత లేహ్యము 4

తగ్గు, ఉబ్బనము, కఫము, ల్లి, మొదలగు శ్వాసకోశ
సంబంధముగు వ్యాధులను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చును
15 పు|| డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.
సి. పి. అందు కో, యుర్యదసమాజం, పెరిదేసి, నెల్లాజిల్లా.

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. ల. పంపుట సామ్యు వసూలు
కంటెట మొదలగు సాకర్యములు తనందున దక్షిణ హైదరాబాదు రిరి సేషన్స్ బజారులో నుండు
నిజాంజిల్లా గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగేజ
వాడు సాకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రములు పంపరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము.			
ఆంధ్రజనవ్రత్తిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కరీవాద	28-8-0
,, ఆధునాపములకు ,,	14-4-0	,,	12-0-0
,, మాదునూపములకు ,,	7-7-0	,,	6-4-0
,, మాపమునకు ,,	2-9-0	,,	2-2-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	,,	4-0-0

కొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

జనవ్రత్తిక చందా	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
వారపత్రిక ,,	1-4-0	పాఠశాలచికిల సంచిక 1-8	1-0-0

సంచికల సంపుటకు తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, గంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది
వివరములను చర్చించు వ్యాసము. కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితముగు చున్నది.

సంవత్సరచందా	7-2-0	కరీవాద	6-0-0
ఆర్ధసంవత్సరచందా	8-9-0	,,	8-0-0
సచిత్రక	0-12-0	,,	0-10-0

1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాల్కొ టైపు విక్రయమునకు సిద్ధ
ముగిసివున్నది. పిక్కొక్క సంపుటకు (రెండుభాగములు) వెల రు. 6-0-0. పి. పి. ఖర్చులు పంపరాలు ప్రత్యేకము
మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తిరువాల్కెటి పేటి, మదరాసు.
నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:- నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,
586, రెసిడెన్సీబాడు, హైదరాబాదు, దక్కన్.